

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Кваліфікаційна робота

магістра

на тему «Фінансові аспекти підвищення конкурентоспроможності

ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Виконав: студент 2 курсу, групи 8.0728-з
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та
страхування
освітньої програми фінанси і кредит
спеціалізації Банківська справа

І.В. Сирота

Керівник к.е.н., ст. викладач Терент'єва Н.В.

Рецензент к.е.н., доцент Щебликіна І.О.

Запоріжжя – 2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економічний
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Рівень вищої освіти магістр
Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Освітня програма фінанси і кредит
Спеціалізація Банківська справа

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____ А.П. Кущик

« ____ » _____ 2019 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Сироті Ігорю Віталійовичу
(прізвище, ім'я, по-батькові)

1.Тема роботи: Фінансові аспекти підвищення конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

керівник роботи: Терент'єва Наталія Валеріївна, к.е.н., ст.викладач
затверджені наказом ЗНУ від “4” липня 2019 року № 1111-с

2. Строк подання студентом роботи “ 2 ” грудня 2019 року

3.Вихідні дані до роботи: дані Державної служби статистики України, фінансової звітності ПрАТ «Запоріжтрансформатор», а також монографічні дослідження та наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів.

4.Зміст розрахунково–пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): визначити сутність поняття конкурентоспроможність підприємства, виявити роль та місце фінансових чинників у формуванні конкурентоспроможності підприємства, проаналізувати основні методи та показники оцінки фінансової конкурентоспроможності підприємства, проаналізувати фінансовий стан ПрАТ «Запоріжтрансформатор», здійснити оцінку фінансової конкурентоспроможності ПрАТ «ЗТР», розробити напрямки підвищення фінансової конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор», спрогнозувати економічну доцільність розроблених заходів.

5.Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): магістерська робота містить 11 рис., 29 табл. і 3 формули.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Терент'єва Н.В., ст. викладач	09.08.2019	09.08.2019
2	Терент'єва Н.В., ст. викладач	06.09.2019	06.09.2019
3	Терент'єва Н.В., ст. викладач	04.10.2019	04.10.2019

7. Дата видачі завдання 5 липня 2019 року

Календарний план

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	05.07.2019 р. – 09.07.2019 р.	виконано
2.	Виконання вступу	10.07.2019 р. – 08.08.2019 р.	виконано
3.	Виконання розділу 1	09.08.2019 р. – 05.09.2019 р.	виконано
4.	Виконання розділу 2	06.09.2019 р. – 03.10.2019 р.	виконано
5.	Виконання розділу 3	04.10.2019 р. – 07.11.2019 р.	виконано
6.	Формування висновків	08.11.2019 р. – 21.11.2019 р.	виконано
7.	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії	22.11.2019 р. – 29.11.2019 р.	виконано
8.	Подання роботи на кафедру	02.12.2019 р.	виконано

Студент _____
(підпис)

І.В. Сирота
(ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____
(підпис)

Н.В. Терент'єва
(ініціали та прізвище)

Науковий консультант _____
(підпис)

В.В. Малтиз
(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____
(підпис)

А.В. Линенко
(ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота магістра: 103 с., 11 рис., 29 табл., 71 джерело, 2 додатки.

Об'єктом дослідження є фінансові аспекти підвищення конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і прикладних підходів щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства на засадах фінансового менеджменту.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є розвиток теоретичних, методичних і організаційних положень та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства на засадах фінансового менеджменту.

Методи дослідження: логічного узагальнення, дедуктивний, фінансово-економічного та статистичного аналізу, порівняння, зведення та ін.

Одержані результати: проведено комплексне оцінювання фінансової конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор»; розроблено перспективні напрямки підвищення фінансової конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор»; вдосконалено методичну послідовність впровадження фінансової стратегії на підприємстві; обґрунтовано економічну доцільність розроблених заходів.

Результати дослідження можуть бути застосовані підприємствами, зокрема методика оцінки фінансової конкурентоспроможності, методологічна послідовність впровадження фінансової стратегії тощо.

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА, ФІНАНСОВА КРИЗА, ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ, ФІНАНСОВИЙ СТАН, ПОКАЗНИКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ, ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК, ФІНАНСОВА СТРАТЕГІЯ.

SUMMARY

Master's qualification work: 103 pages., 11 figures, 29 tables, 71 sources, 2 applications.

The object of the study is the financial aspects of increasing the competitiveness of "ZTR" PJSC.

The subject of the study is a set of theoretical, methodological and applied approaches to increase the competitiveness of the company on the basis of financial management.

The purpose of the master's qualification work is to develop theoretical, methodological and organizational provisions and to develop practical recommendations for improving the competitiveness of the enterprise on the basis of financial management.

Methods of research: logical generalization, deductive, financial and economic and statistical analysis, comparison, summary, etc.

In the process of research, the following scientific results were obtained:

- comprehensive assessment of financial competitiveness of "ZTR" PJSC;
- perspective directions of increase of financial competitiveness of "ZTR" PJSC have been developed;
- the methodological sequence of implementation of the financial strategy at the enterprise has been improved;
- the economic feasibility of the developed measures is substantiated.

Practical implications are such developments as: the methodological sequence of implementation of the financial strategy; calculation of a complex integral indicator of financial competitiveness; building trend models to substantiate the economic feasibility of the measures developed.

The results of the study can be applied by enterprises, in particular the methodology for evaluating financial competitiveness, methodological sequence of implementation of financial strategy, etc.

ENTERPRISE COMPETITIVENESS, FINANCIAL CRISIS,
ASSESSMENT OF COMPETITIVENESS, FINANCIAL CONDITION,
COMPETITIVENESS INDICATORS, INTEGRAL INDICATOR, FINANCIAL
STRATEGY

ЗМІСТ

ВСТУП	8
1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВИХ АСПЕКТІВ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	11
1.1 Сутність поняття конкурентоспроможність підприємства	11
1.2 Роль та місце фінансових чинників у формуванні конкурентоспроможності підприємства	17
1.3 Основні методи та показники оцінки фінансової конкурентоспроможності підприємства	24
Висновки до розділу 1	35
2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ АСПЕКТІВ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРАТ «ЗАПОРІЖТРАНСФОРМАТОР»	38
2.1 Загальна характеристика ПрАТ «Запоріжтрансформатор»	38
2.2 Аналіз фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор»	46
2.3 Оцінка фінансової конкурентоспроможності ПрАТ «ЗТР»	59
Висновки до розділу 2	72
3. ОСНОВНІ ЗАХОДИ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРАТ «ЗАПОРІЖТРАНСФОРМАТОР» НА ЗАСАДАХ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	75
3.1 Перспективні напрямки підвищення фінансової конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор»	75
3.2 Вибір стратегії відповідно до фінансової конкурентоспроможності досліджуваного підприємства	79
3.3 Прогноз економічної доцільності розроблених заходів	84
Висновки до розділу 3	89
ВИСНОВКИ	92
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	97
ДОДАТКИ	Ошибка! Закладка не определена.

ВСТУП

Реалії сучасної української економіки характеризуються цілою низкою несприятливих для розвитку тенденцій, які вимагають пильної уваги вітчизняних дослідників. Негативні ефекти глобалізаційних процесів, що викликали різке загострення конкурентної боротьби не тільки на міжнародному, але й на національному ринку, були посилені зниженням купівельної спроможності вітчизняних споживачів та значними втратами вітчизняних виробників внаслідок політичної кризи 2013 – 2014 рр. В цих умовах значно посилюється запит реального сектору економіки відносно сучасних та ефективних засобів підвищення як конкурентоспроможності підприємства взагалі, так і її окремих складників, в т.ч. – його фінансової конкурентоспроможності.

Слід зазначити, що питання забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств привертають увагу як закордонних (Маршалл А., Прахалад К.К., Фатхутдинов Р.А. та ін.) , так і вітчизняних науковців, таких як Балобанова Л.В., Блонська В. І., Грицишин Н., Гудзь О.І., Качмарик Я. Д., Саєнко М.Г та ін.). Значного успіху досягли сучасні науковці і в розробці основних теоретико–методологічних засад окремих складових конкурентоспроможності підприємства, серед яких особливе місце займає фінансова конкурентоспроможність підприємства. Втім, приймаючи до уваги значні наукові здобутки у сфері забезпечення конкурентоспроможності підприємства, неможливо не відмітити, що значна кількість праць вітчизняних науковців з питань забезпечення фінансової конкурентоспроможності має теоретичний та описовий характер, що значно ускладнює можливості щодо їх застосування у реальному секторі економіки. Водночас, застосування наукових здобутків закордонних вчених ускладнюється значними відмінностями умов ведення бізнесу та необхідності їх масштабної адаптації до українських реалій, що зумовлює зростаючу потребу сучасних українських промислових підприємств в науково–обґрунтованих методах забезпечення фінансової

конкурентоспроможності підприємства, та підтверджує актуальність обраної теми дослідження, визначає його мету та задачі.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є розвиток теоретико-методичних й організаційних положень та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення фінансових аспектів підвищення конкурентоспроможності ПрАТ "Запоріжтрансформатор".

Виходячи з цієї мети, були розроблені такі основні задачі дослідження:

- розглянуто сутність поняття конкурентоспроможність підприємства;
- визначено роль та місце фінансових чинників у формуванні конкурентоспроможності підприємства;
- вивчено та систематизовано основні методи та показники оцінки фінансової конкурентоспроможності підприємства;
- проведено аналіз фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор»;
- проведено комплексне оцінювання фінансової конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор»;
- розроблено перспективні напрямки підвищення фінансової конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор»;
- розроблено практичні рекомендації щодо вибору стратегії відповідно до фінансової конкурентоспроможності досліджуваного підприємства;
- обґрунтовано економічну доцільність розроблених заходів.

Об'єктом дослідження є процес удосконалення фінансових аспектів підвищення конкурентоспроможності промислового підприємства

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і прикладних аспектів підвищення фінансової конкурентоспроможності промислового підприємства.

Теоретичною та методологічною основою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних фахівців в галузі конкуренції, конкурентоспроможності та фінансового менеджменту. У роботі використані методи: логічного узагальнення – для узагальнення наукового досвіду з досліджуваної проблематики й викладання послідовності положень магістерської роботи; дедуктивний – для дослідження теоретичних аспектів

антикризового управління; фінансово–економічного та статистичного аналізу, порівняння, зведення – при оцінюванні фінансового стану підприємства; експертного опитування – при оцінці фінансової конкурентоспроможності підприємства; критичного аналізу та узагальнення теоретичних досліджень – для теоретичного узагальнення одержаних результатів та формулювання висновків.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно–правові акти, фахова література, матеріали наукових конференцій та періодичних видань, статистичні дані ПрАТ "Запоріжтрансформатор, результати власних досліджень та проведеного аналізу.

Наукова новизна отриманих результатів визначається такими основними положеннями:

- удосконалено методологічну послідовність впровадження фінансової стратегії підприємства;

- дістала подальшого розвитку процедура оцінки фінансової конкурентоспроможності підприємства за допомогою комплексного інтегрального показника;

- дістала подальшого розвитку процедура використання трендових моделей задля економічного обґрунтування фінансової стратегії.

Значення результатів кваліфікаційної роботи магістра полягає у тому, що розроблені рекомендації дозволяють підвищувати фінансову конкурентоспроможність підприємства навіть в умовах дефіциту коштів. Практичне значення мають такі розробки як: методологічна послідовність впровадження фінансової стратегії; розрахунок комплексного інтегрального показника фінансової конкурентоспроможності; побудова трендових моделей задля обґрунтування економічної доцільності розроблених заходів.

Апробація результатів дослідження. Основні положення і результати дослідження доповідалися й обговорювалися на науково–практичних конференціях:.

Публікації. За матеріалами дослідження опубліковано 2 друковані праці, у тому числі: 1 стаття і 1 тези за матеріалами наукових конференцій.

1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВИХ АСПЕКТІВ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність поняття конкурентоспроможність підприємства

Сучасний стан української економіки зумовлює наявність постійного конкурентного тиску, під яким перебувають виробники продукції та надавачі послуг, намагаючись забезпечити не тільки виживання, але й сталий розвиток своїх підприємств. Для характеристики спроможності об'єкта витримувати конкурентний тиск, що в умовах ринкової економіки стає одною з найголовніших умов сталого розвитку підприємства, сучасна економічна думка використовує поняття «конкурентоспроможність». Втім, незважаючи на важливість і актуальність даної категорії, аналіз теоретичних джерел щодо визначення поняття «конкурентоспроможність» дозволяє стверджувати, що єдиного визначення даної категорії не запропоновано ні вітчизняною, ні зарубіжною наукою, однак, спираючись на думку відомого економіста І.Ансоффа, який під конкуренцією розумів «економічний процес взаємодії, взаємозв'язку і боротьби між підприємствами, що виступають на ринку з метою забезпечення кращих можливостей збуту своєї продукції, задоволення різноманітних потреб покупців і одержання найбільшого прибутку» [69], сучасні дослідники стверджують, що конкурентоспроможність проявляється тільки в умовах конкуренції і через конкуренцію [44].

Слід зазначити, що поняття конкурентоспроможності може бути використано для характеристики:

- окремого товару, товарних груп або продуктового асортименту;
- окремих підприємств–виробників товарів або послуг;
- окремих галузей економіки;
- окремих регіонів;
- національних економік;
- економічних міждержавних угруповань тощо.

Цілком зрозуміло, що в залежності від вибору об'єкту дослідження сутність поняття «конкурентоспроможність» може істотно диференціюватися, тому дослідимо детальніше сутність поняття конкурентоспроможності підприємства.

Основні підходи щодо визначення категорії «конкурентоспроможність підприємства» сучасною економічною думкою надані у табл.1.1.

Таблиця 0.1 – Основні підходи щодо визначення категорії «конкурентоспроможність підприємства»

Автор	Визначення
1	2
М.Портер [69]	Конкурентоспроможність підприємства – це властивість товару, послуги, суб'єкта ринкових відносин виступати на ринку на рівні з аналогічними товарами, послугами або конкуруючими суб'єктами ринкових відносин, що присутні на ринку;
Савчук О. [55, с. 58]	Конкурентоспроможність підприємства – це здатність у процесі суперництва досягати кращих результатів в деякій діяльності, сфері функціонування. Вона повинна визначатися конкурентоспроможністю окремих видів продукції, яку воно випускає;
Должанський І.З. [21, с. 28]	Конкурентоспроможність підприємства – це можливість ефективно розпоряджатися власними й позиковими ресурсами в умовах конкурентного ринку;
Покропивний С.Ф. [22, с. 350]	Конкурентоспроможність підприємства – це його здатність до ефективної господарської діяльності та забезпечення прибутковості за умов конкурентного ринку. Тобто, конкурентоспроможність підприємства – це здатність забезпечувати випуск і реалізацію конкурентоспроможної продукції;
Кобиляцький Л.С. [30, с. 81]	Конкурентоспроможність підприємства – це показники, які характеризують ефективність виробничої діяльності, фінансового стану підприємства, ефективності організації збуту і просування товару порівняно з підприємствами– конкурентами;
Нємцов В.Д. [49, с. 220]	Конкурентоспроможність підприємства може бути визначена як комплексна порівняльна характеристика підприємства, яка відображає ступінь переваги сукупності оціночних показників його діяльності, що визначають успіх підприємства на певному ринку за певний проміжок часу, по відношенню до сукупності показників конкурентів;
Воронін Г. [14, с. 18]	Конкурентоспроможність підприємства – це багатогранне поняття, яке включає в себе не тільки якісні та цінові параметри промислової продукції, але й залежить від рівня менеджменту, управління фінансовими потоками, інвестиційної та інноваційної складової в діяльності підприємства;

Продовження таблиці 1.1

1	2
Гринько Т.В. [17, с. 50]	Конкурентоспроможність підприємства – це здатність підприємства господарювати ефективніше, ніж інші підприємства–конкуренти у визначеному сегменті ринку;
Карпенко Є.М. [26, с. 257]	Конкурентоспроможність підприємства – це відносна характеристика, яка проявляється в умовах конкуренції як здібність задіяти необхідні ресурси і зробити з них конкурентоспроможний товар, визначається продуктивністю використання виробничих ресурсів, обумовлює його положення на ринку і залежить від аналогічної властивості його галузі та країни;
Шершньова З.Є., Оборська С.В. [64, с. 67]	Конкурентоспроможність підприємства – це рівень його компетенції відносно інших підприємств–конкурентів у нагромадженні та використанні виробничого потенціалу певної спрямованості, а також його окремих складових: технології, ресурсів, менеджменту, навичок і знань персоналу тощо, що знаходить вираження в таких результируючих показниках, як якість продукції, прибутковість, продуктивність тощо;
Енциклопедія бізнесмена, менеджера, економіста [23, с. 297]	Конкурентоспроможність підприємства – це рівень його компетентності порівняно з іншими підприємствами–конкурентами за такими параметрами, як технологія, практичні навички і професійні знання персоналу, рівень стратегічного і поточного планування, політика збуту, рівень управління, комунікації тощо;
Дикань В.Л. [20, с. 30]	Конкурентоспроможність підприємства – це особливе поєднання характеристик об'єкта, які визначають його місце в ієрархічній системі оцінок об'єктів, що до нього подібні.

Як бачимо з табл.1.1., запропоновані економічною наукою визначення сутності поняття конкурентоспроможності підприємства не тільки мають значні відмінності, а й взагалі базуються на різних підходах, що певною мірою відповідають зміні існуючих концепцій щодо взаємовідносин між виробниками та споживачами від концепції удосконалення виробництва до концепції маркетингу, в якій запорукою досягнення цілей підприємства є визначення потреб споживачів і задоволення цих потреб ефективнішими, ніж у конкурентів, методами. Аналізуючи найбільш розповсюджені підходи до визначення категорії «конкурентоспроможність підприємства», Т.М. Плотіціна запропонувала виділити три основних групи:

1) визначення, які базуються на внутрішній та зовнішній діяльності підприємства;

2) визначення, які базуються на товарній складовій, тобто поняття конкурентоспроможності підприємства визначається через конкурентоспроможність його продукції;

3) визначення, що поєднують в собі як товарну, так і виробничу складову діяльності підприємства [52, с. 205].

Водночас в дослідженні Ю.Б. Іванова, П.А. Орлова та О.Ю. Іванової виділено чотири підходи до визначення конкурентоспроможності підприємства:

- компаративний;
- ресурсний;
- сполучення компаративного та ресурсного підходів (рис. 1.1.) [25, с. 23].

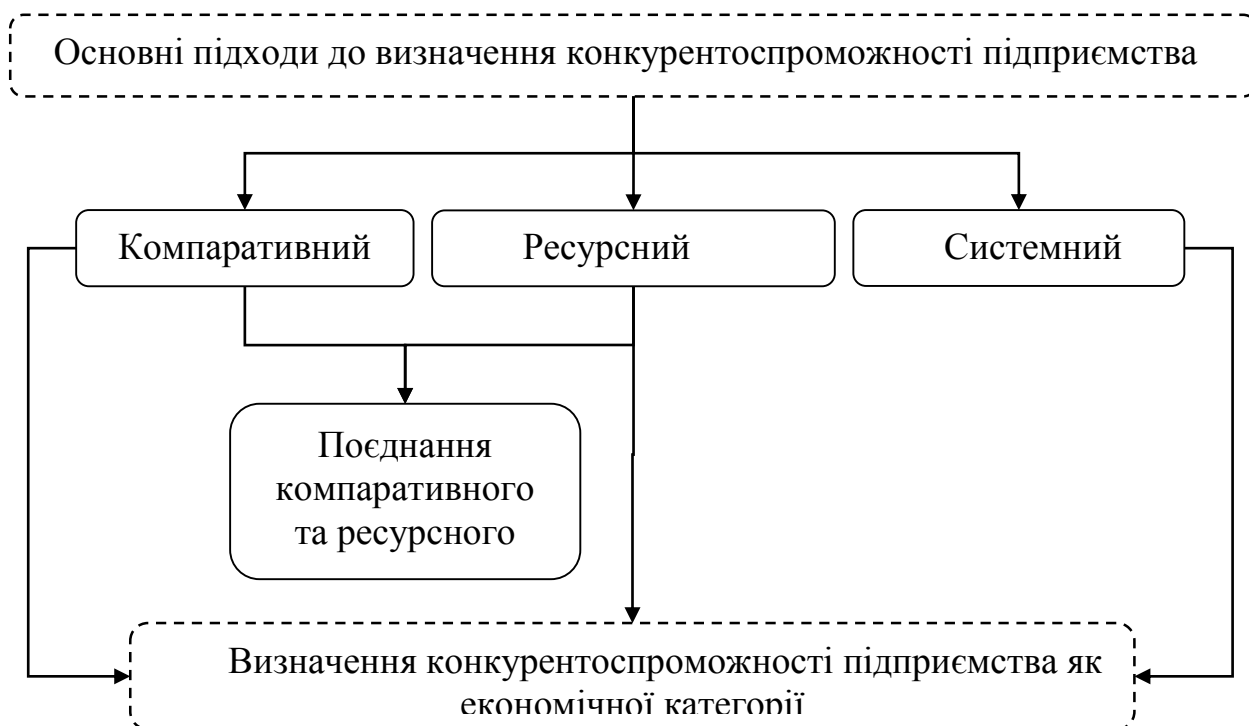

Рис. 0.1 – Основні підходи до визначення конкурентоспроможності підприємства як економічної категорії

Згідно до концепції, запропонованій надані на рис.1.1, сутністю компаративного підходу є виділення властивості відносності категорії «конкурентоспроможність», що виражається в порівнянні характеристик діяльності підприємства з відповідними конкурентами. Сутність ресурсного

підходу дослідники бачать в тому, що конкурентоспроможність підприємства базується на його потенційних можливостях, зумовлених рівнем розвитку та використанням його стратегічного потенціалу. При цьому автори цієї концепції виділяють як окремий підхід різноманітні поєднання інструментарію компаративного та ресурсного підходів. Четвертим підходом автори виділяють системний, сутність якого полягає в розгляданні конкурентоспроможності як властивості складних динамічних соціально-економічних систем [25, с. 23].

Одночасно, В.М. Горбатовим виокремлюється більша кількість підходів до визначення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання, що дозволяє значною мірою деталізувати існуючі на момент дослідження визначення [16, с.283](рис.2.1).

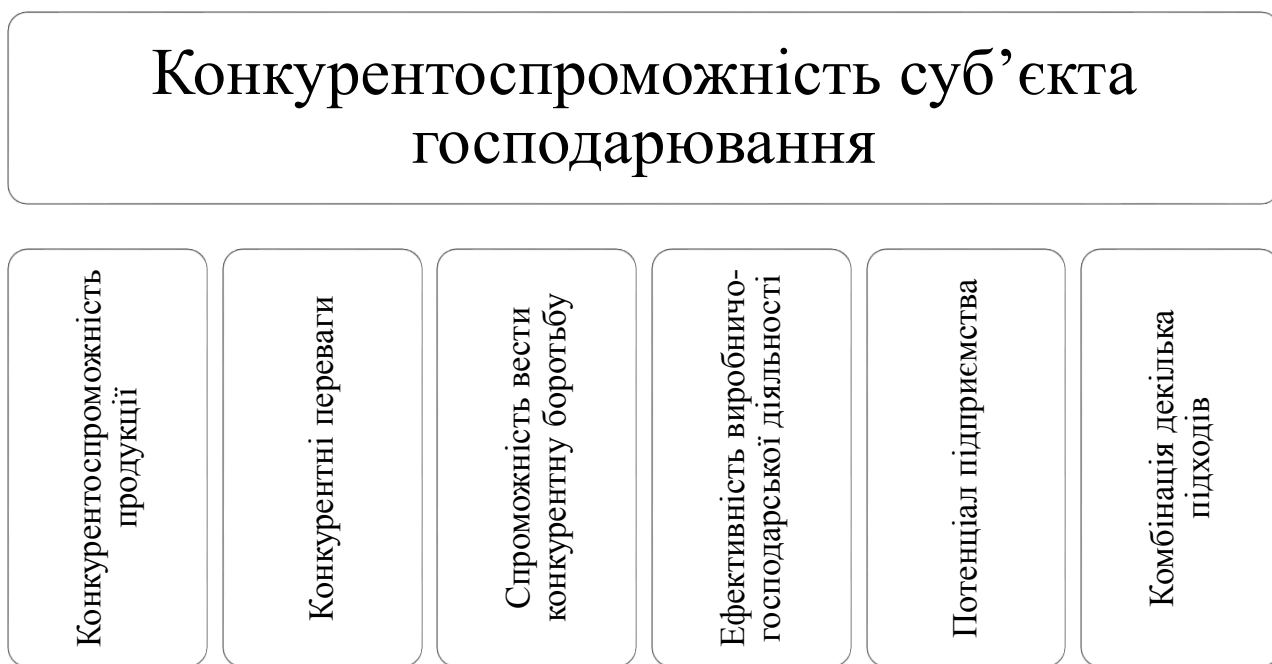

Рис. 0.2 – Основні підходи до визначення категорії конкурентоспроможності суб'єкта господарювання

Як видно з рис.1.2., В.М. Горбатов пропонує розрізняти:

- визначення, в яких конкурентоспроможність підприємства ототожнюють з конкурентоспроможністю продукції;
- визначення, в яких конкурентоспроможність підприємства

розглядають через конкурентні переваги підприємств;

– визначення, в яких конкурентоспроможність підприємства розглядають як здатність вести конкурентну боротьбу;

– визначення, в яких конкурентоспроможність підприємства розглядають як потенціал підприємства;

– визначення, в яких конкурентоспроможність підприємства ототожнюють з ефективністю виробничо–господарської діяльності;

– визначення, в яких конкурентоспроможність підприємства розглядають з точок зору різних підходів одночасно [16, с. 284].

Таким чином, аналіз сучасної наукової думки дозволив зробити висновок, що конкурентоспроможність підприємства – багатоаспектне поняття, відносно якого економічною наукою на час проведення дослідження не тільки не прийнято загальноживаного визначення, але й не визначено загальноприйнятого підходу до визначення сутності. Як показав аналіз теоретичних джерел, найбільш вживані підходи до визначення сутності даного підходу доцільно згрупувати наступним чином [44]:

1) конкурентоспроможність підприємств – це поняття, яке визначається і залежить від конкурентоспроможності товарів;

2) конкурентоспроможність підприємств результатом ефективної господарської діяльності за умов конкурентного ринку;

3) конкурентоспроможність підприємства як його комплексну порівняльну характеристику, яка відображає ступінь конкурентних переваг його діяльності над іншими підприємствами–конкурентами;

4) конкурентоспроможність підприємств – це система економічних категорій, елементами якої є конкурентоспроможність продукції і фінансова конкурентоспроможність;

5) конкурентоспроможність підприємств є результатом підвищення продуктивності використання його ресурсів;

6) конкурентоспроможність підприємств з позиції маркетингової складової: наявність ефективного маркетингового комплексу, торгової марки, іміджу тощо;

7) конкурентоспроможність підприємства як завойовування частки міжнародного конкурентного ринку шляхом зосередження уваги на удосконаленні зовнішньоекономічної діяльності;

8) конкурентоспроможність підприємства як результат ефективного використання людського капіталу, оскільки саме людський капітал, а не заводи, обладнання і виробничі запаси, є наріжним каменем конкурентоспроможності підприємства, економічного зростання та ефективності;

9) конкурентоспроможність підприємства як постійне збільшення його вартості (капіталу).

Враховуючи результати проведеного дослідження в рамках даної магістерської роботи доцільно використовувати визначення, запропоноване О.В.Мізіною та А.Д.Марченко, згідно до якого конкурентоспроможність підприємства – це багатоаспектна характеристика об'єкта, яка відображає його здатність застосовувати свої сильні сторони та направляти свої зусилля в тій сфері виробництва товарів та послуг, де воно зможе зайняти лідируючі позиції на внутрішньому та зовнішньому ринках, а також задовольняти конкретні потреби краще, ніж аналогічні об'єкти, та забезпечувати стабільне функціонування у динамічних ринкових умовах [44].

1.2 Роль та місце фінансових чинників у формуванні конкурентоспроможності підприємства

Аналіз теоретичних джерел щодо сутності об'єкта дослідження дозволив встановити, що переважна більшість сучасних дослідників розглядає економічну категорію «конкурентоспроможність підприємства» як комплексне багатоаспектне поняття, тому логічною буде гіпотеза про досить значну кількість чинників, які мають вплив на її формування.

На думку О.В. Кривешко та П.В. Сідун, конкурентоспроможність підприємства залежить, перед усе, від об'єкта порівняння, а також факторів,

які використовуються для оцінки конкурентоспроможності [39].

На думку деяких дослідників, конкурентоспроможність підприємства виражається через багаторівневу ієрархію факторів, де верхній рівень – частка ринку – безпосередньо залежить від досягнутої конкурентоспроможності продукції, другий рівень визначає її потенційну конкурентоспроможність, третій і четвертий – якість управління, останній, п'ятий рівень – характеризує досягнуті економічні результати [1].

На думку деяких українських дослідників, чинники конкурентоспроможності для окремого підприємства доцільно поділяти на:

- економічні;
- управлінські;
- технологічні [39].

При цьому автори вважають, що економічні чинники доцільно деталізувати, виділяючи фінансові та маркетингові чинники тощо.

Крім того, за сферами управління сучасними дослідниками виділяються наступні групи чинників, що мають вплив на формування конкурентоспроможності підприємства:

- а) виробничі чинники;
- б) маркетингові чинники, в т.ч.:
 - збутові чинники;
 - чинники, сформовані маркетинговими комунікаціями;
 - цінові чинники;
 - асортиментні чинники;
- в) кадрові чинники;
- г) фінансові чинники;
- д) чинники у сфері постачання тощо [39].

Під виробничими чинниками конкурентоспроможності в цій класифікації розуміють технологічні особливості, які дають конкурентні переваги порівняно з конкурентами у якості, собівартості продукції, термінах її виготовлення. Залежно від характеристик галузі, в якій працює підприємство, частина

виробничих чинників може не контролюватися підприємством, а їх поліпшення або погіршення пояснюється об'єктивними умовами функціонування підприємства.

Маркетингові чинники конкурентоспроможності, на думку О.В. Кривешко та П.В. Сідун, формуються і підтримуються маркетинговими службами підприємства, а їх наявність повністю залежить від політики підприємства та якості роботи маркетологів [39]. Крім того, поглиблений аналіз маркетингових чинників дозволяє провести класифікацію цих чинників за кількома критеріями, в т.ч. за видами маркетингової діяльності, за складовими комплексу маркетингу тощо.

На думку Н.Грицишина, одною з найважливіших складових конкурентоспроможності підприємства є конкурентоспроможність персоналу, тому що лише у разі правильного планування та управління можна одержати максимальний прибуток і уникнути банкрутства [18, с.431]. Сучасні дослідники пов'язують вплив кадрових чинників з двома умовами: кадровою політикою підприємства та наявністю персоналу відповідної кваліфікації.

Вплив чинників конкурентоспроможності у сфері постачання сучасна економічна думка розглядає здебільшого як тимчасовий, оскільки чинники конкурентоспроможності у сфері постачання визначаються можливістю отримати вчасно необхідні сировину і матеріали за низькими цінами, з відкладенням платежів тощо, а такі самі умови постачання, як правило, можуть отримати і підприємства-конкуренти. Можливість отримання ексклюзивних угод на купівлю товарно-матеріальних цінностей або послуг на вигідних умовах, що створює довгострокові конкурентні переваги, в сучасній економіці зустрічається не часто, та більшістю дослідників розглядається як виняток.

При цьому особливе значення для формування конкурентоспроможності підприємства, на думку більшості науковців, мають фінансові чинники конкурентоспроможності, оскільки саме їх наявність є передумовою для виникнення усіх інших елементів конкурентоспроможності. Фінансові чинники, на думку деяких українських економістів, «визначаються, з одного боку, нормами рентабельності і прибутковості продукції та інвестованого капіталу, а

з іншого, – наявністю початкових і поточних інвестицій та фінансовою політикою підприємства» [39].

Найбільш загальним та розповсюдженим є підхід, відповідно до якого всі чинники конкурентоспроможності підприємства поділяють на дві великі групи: внутрішні та зовнішні. Головним критерієм цього поділу є здатність підприємства управляти тими чи іншими чинниками конкурентоспроможності.

Внутрішніми чинниками конкурентоспроможності підприємство здатне управляти повністю, тобто їх наявність та стан залежить від системи управління підприємством та ставлення до цього бізнесу його власників.

Досить загальний характер такого розподілу став причиною появи значної кількості підходів до більш глибокої класифікації, що дозволяє виокремити певні групи внутрішніх чинників конкурентоспроможності. Наприклад, за класифікацією Н.Грицишина до внутрішніх чинників слід відносити:

- діяльність керівництва та апарату управління підприємства, організацію та виробничу структуру, професійний та кваліфікаційний рівень керуючих кадрів;

- систему технологічного оснащення, оскільки оновлення устаткування та технологій, заміна їх на сучасні забезпечує підвищення конкурентоспроможності підприємства, підсилює внутрішню гнучкість виробництва;

- сировину, матеріали та напівфабрикати, оскільки якість сировини, комплектність її перероблення та величина відходів впливають на рівень конкурентоспроможності підприємства;

- збут продукції, оскільки для підвищення конкурентоспроможності підприємства необхідно здійснювати ефективний збут продукції, опановувати нові ринки, стимулювати здійснення продажу, вживати маркетингові заходи тощо [18, с.433].

Втім, на думку інших сучасних науковців, внутрішніх чинників, які мають вплив на формування конкурентоспроможності підприємства, значно більше. На думку О.В. Кривешко та П.В.Сідун, до внутрішніх чинників відносять також [39]:

- систему управління;
- фінансове забезпечення, можливість додаткових інвестицій та доступ до фінансових ресурсів;
- виробничі потужності і виробничий потенціал;
- інновації;
- доступ до якісних і дешевих ресурсів (сировини, матеріалів, напівфабрикатів).

Зовнішні чинники конкурентоспроможності є або умовами, до яких потрібно пристосуватися підприємству, або чинники, на які підприємство може впливати лише частково. До умов, які вимагають підприємство пристосовуватися, сучасна економічна думка відносить: рівень конкурентоспроможності економіки; рівень конкурентоспроможності галузі; чинники зовнішнього макросередовища.

Крім того, на думку О.Г. Нефедової, до зовнішніх чинників конкурентоспроможності слід віднести шість груп факторів [48, с.117] (рис.1.3)

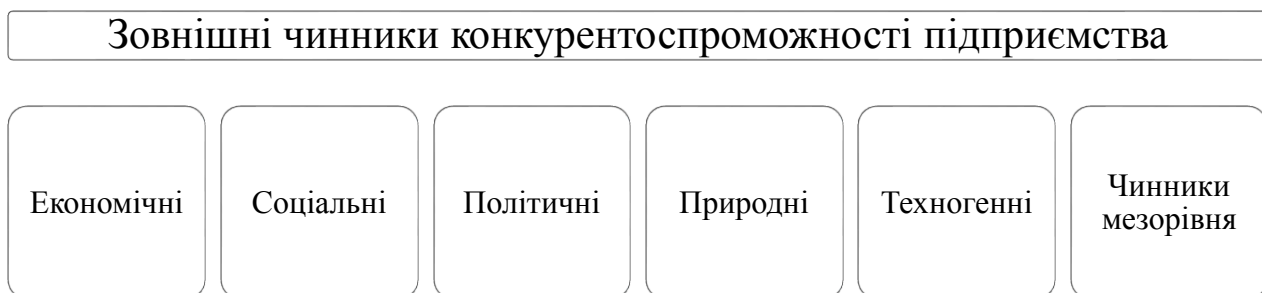

Рис. 0.3 – Зовнішні чинники конкурентоспроможності підприємства

В межах наданої на рис.1.3. класифікації О.Г. Нефедова виокремлює наступні чинники:

1. Чинники глобального рівня:
 - 1) економічні:
 - податкова політика держави;
 - інфляційні процеси;
 - 2) соціальні:

- рівень кваліфікованості робочої сили;
 - чисельність робочої сили;
 - 3) політичні, в т.ч. міжнародні конфлікти;
 - 4) природні фактори, в т.ч. вичерпність запасів окремих видів ресурсів;
 - 5) техногенні чинники: глобальне потепління тощо – це група глобальних зовнішніх чинників;
2. Чинники мезорівня:
- 1) підприємства–конкуренти;
 - 2) підприємства–контрагенти;
 - 3) споживачі;
 - 4) кредитно–фінансові установи [48, с.118].

В той же час Н. Грицицин пропонує виокремлювати зовнішні фактори:

- 1) діяльність державних владних структур, що включає фіскальну та грошово–кредитну політику, законодавчі акти;
- 2) господарську кон'юнктуру, що об'єднує ринок сировинних та матеріальних ресурсів, ринок трудових ресурсів, ринок засобів виробництва, ринок фінансових ресурсів;
- 3) розвиток нових технологій, нових матеріалів та джерел енергії;
- 4) параметри попиту, які об'єднують збільшення попиту на товари, які виробляють на підприємстві, дають змогу отримувати високий прибуток, а також зберігати конкурентоспроможність на ринку [18, с.432].

Слід відзначити, що Н. Грицицин не відносить до зовнішніх чинників такі як споживачі, постачальники, політика і поведінка конкурентів, ставлення до продукції та підприємства громадськості, оскільки на ці чинники підприємство може впливати.

Узагальнення опрацьованих підходів щодо найважливіших факторів, які мають вплив на формування конкурентоспроможності підприємства надане на рис.1.4.

Як видно з рис.1.4, фінансові чинники є одними з найважливіших внутрішніх чинників, які мають вплив на формування конкурентоспроможності підприємства. Оцінку впливу фінансових чинників конкурентоспроможності

підприємства деякі наукові джерела визначають як фінансову конкурентоспроможність підприємства.

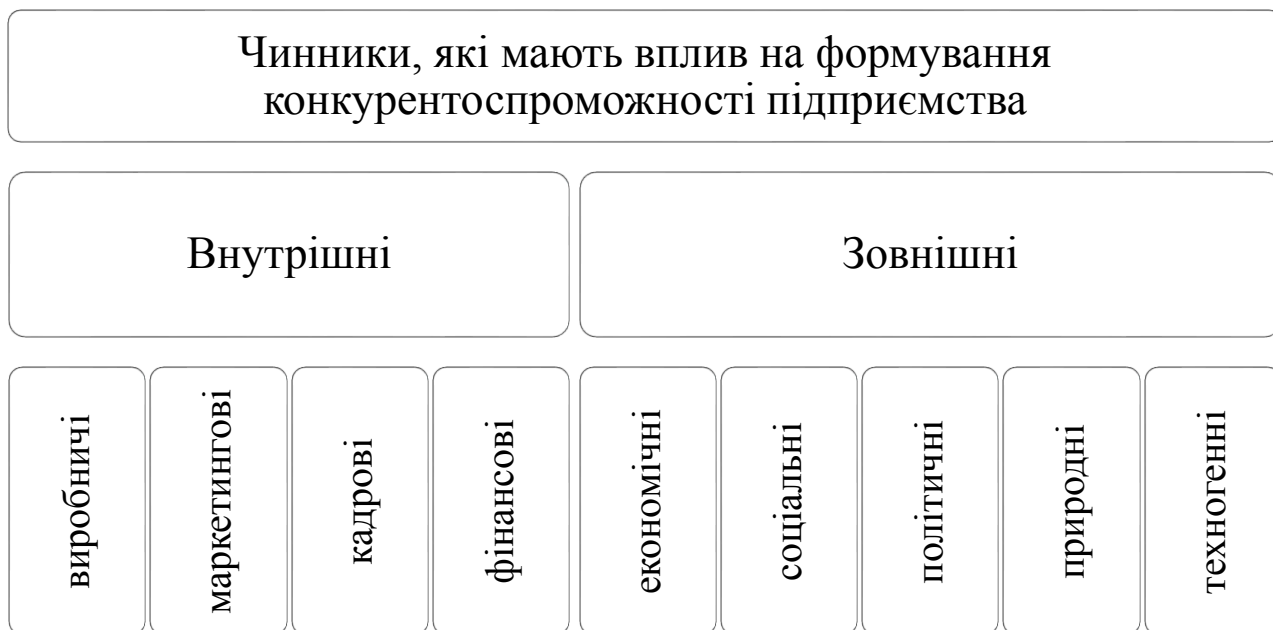

Рис. 0.4 – Основні чинники, які мають вплив на формування конкурентоспроможності підприємства

Згідно до визначення, запропонованого Л.В. Лисяк та Д.О. Гетьман, фінансова конкурентоспроможність підприємства характеризують здатність підприємства раціонально та ефективно користуватися наявними фінансовими ресурсами та залучати капітал на кращих умовах порівняно з конкурентами, а також спроможність створювати, акумулювати, примножувати і відновлювати внутрішній фінансовий потенціал у сучасних ринкових умовах [41, с.112].

Сутність, показники та особливості моніторингу фінансової конкурентоспроможності знайшли своє відображення у працях багатьох науковців, на підставі чого можна сформулювати основні положення щодо сутності цього показника. Отже, фінансова конкурентоспроможність підприємства характеризується такими особливостями:

- фінансова конкурентоспроможність впливає на конкурентоспроможність підприємства у цілому;
- фінансова конкурентоспроможність не є сталою величиною і

відображає імідж підприємства в конкурентній діяльності;

– фінансова конкурентоспроможність повинна бути гнучкою й оперативно відповідати позитивним або негативним змінам зовнішнього середовища;

– фінансова конкурентоспроможність є індикатором ефективності фінансової діяльності підприємства у цілому [41, с.112].

Таким чином, як показали результати дослідження теоретичних джерел, фінансові чинники займають одне з ключових місць у формуванні конкурентоспроможності підприємства, оскільки не тільки створюють базис для розвитку інших важливих чинників формування конкурентоспроможності підприємства, але й виступають у ролі індикатора ефективності фінансової діяльності підприємства як такого.

1.3 Основні методи та показники оцінки фінансової конкурентоспроможності підприємства

Життєво важливе значення забезпечення сталої конкурентоспроможності для будь-якого підприємства зумовило наявність значної кількості методів її оцінки. Сучасні дослідники пропонують розподілити основні методи оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства по дев'яти групах:

- 1) методи, які ґрунтуються на аналізі порівняльних переваг;
- 2) методи, які ґрунтуються на теорії рівноваги фірми і галузі;
- 3) методи, побудовані на основі теорії ефективної конкуренції;
- 4) методи, які ґрунтуються на теорії якості товару;
- 5) матричні методи оцінки конкурентоспроможності;
- 6) інтегральний метод;
- 7) метод, який ґрунтується на теорії мультиплікатора;
- 8) метод визначення конкурентоспроможності з точки зору стратегічного потенціалу підприємства;

9) методи, що ґрунтуються на порівнянні з еталоном [25].

Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства, які ґрунтуються на аналізі порівняльних переваг, є найбільш поширеними, і впливають з теорії порівняльних переваг Д. Рікардо. Використання методу порівняльних переваг передбачає, що передумовою завоювання підприємством міцних конкурентних позицій є наявність порівняльних переваг, які дозволяють забезпечити відносно нижчі витрати виробництва порівняно з конкурентом. Істотними недоліками даного методу є статичність одержаних результатів, а також неможливість оцінити ступінь ефективності процесу адаптації підприємства до змінних умов зовнішнього середовища.

Досить широке розповсюдження отримав метод оцінки рівня конкурентоспроможності виробника на базі теорії рівноваги фірми і галузі А. Маршала і теорії факторів виробництва, у відповідності до якого під рівновагою розуміють такий стан, коли у виробника відсутні стимули для переходу в інший стан [43]. Згідно до цього підходу основним критерієм конкурентоспроможності підприємства слід вважати наявність у виробника таких факторів виробництва, які можуть бути використані з кращою, ніж у конкурентів, продуктивністю. Найчастіше в якості показників при використанні методу оцінки рівня конкурентоспроможності виробника на базі теорії рівноваги фірми і галузі А. Маршала і теорії факторів виробництва використовують:

- відсоткові ставки по кредитах;
- відносну вартість закупленого обладнання;
- відносні ставки заробітної плати;
- відносну вартість матеріальних ресурсів тощо [1, с.70].

Відповідно, чим нижчі показники відносної вартості факторів виробництва у конкретного виробника в порівнянні з конкурентами, тим кращими вважаються його конкурентні позиції і тим вищим визнається рівень конкурентоспроможності.

Головним недоліком даного методу є те, що він відображає переважно зовнішні умови роботи підприємства, які об'єктивно склалися, і практично не

враховує вплив внутрішніх чинників.

Заслуговують на увагу також методи визначення конкурентоспроможності, побудовані на основі теорії ефективної конкуренції. Основним інструментом аналізу конкурентоспроможності за цими методами вважають зіставлення становища підприємств, які входять в галузь, з конкуруючими підприємствами і з середніми показниками по галузі.

При використанні методів визначення конкурентоспроможності, побудовані на основі теорії ефективної конкуренції предметом аналізу найчастіше виступають три головні групи показників: ефективність виробничо-збутової діяльності підприємства; ефективність власної виробничої діяльності; фінансова стійкість підприємства [1, с.71].

При оцінці конкурентоспроможності підприємства цим методом зазвичай виконують співставлення одиничних і групових показників роботи підприємств з відповідними показниками конкурентів і середньогалузевими показниками, щоб на основі отриманих таким чином співвідношень показників зробити певні висновки про порівняльну конкурентоспроможність об'єктів дослідження [1, с.72].

Основними недоліками даного методу вважають:

1. Тісний взаємозв'язок та умовний характер розмежування основних факторів конкурентоспроможності.
2. Важкість узагальнення результатів аналізу навіть за групами показників, а тим більше – обґрунтування підсумкової інтегральної оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства.
3. Унеможливлення оцінки динаміки факторів, що здійснюють вплив на рівень конкурентоспроможності підприємства.

Використання для оцінки конкурентоспроможності теорії якості товару ґрунтується на дослідженні споживчої цінності продукції, задля чого проводиться співставлення найважливіших параметрів з аналогічними параметрами продукції виробників-конкурентів [1, с.73].

Основним недоліком методу оцінки рівня конкурентоспроможності виробника на базі теорії якості товару, цей метод не враховує ефективність

виробничо–збутової діяльності підприємства й ідентифікує конкурентоспроможність товару з конкурентоспроможністю підприємства. Крім того, даний метод можна застосовувати тільки для підприємств, які виробляють лише один вид продукції.

Значну наукову цінність мають розроблені ще в середині 60–х рр. ХХст. матричні методи оцінки рівня конкурентоспроможності підприємств, теоретичною основою яких є концепція життєвого циклу товару. Згідно з цією концепцією, будь–який товар або технологія проходить певні стадії життєвого циклу, серед яких виділяють: впровадження; ріст; насичення; спад.

На кожному етапі виробник може реалізувати товар чи продукт даної технології в тих чи інших масштабах, що об'єктивно відбивається на частці ринку, яку займає підприємство, та на динаміці продажу.

До основних недоліків оцінки конкурентоспроможності підприємства, побудованої на концепції життєвого циклу товару відносять складності побудови матриць та інтерпретації результатів, які ускладнюють її використання в практичній діяльності підприємств.

Останнім часом при оцінці конкурентоспроможності підприємства все частіше використовується метод інтегральної оцінки, що передбачає одночасне використання двох критеріїв: ступеню задоволення потреб споживача та ефективності виробництва. Його основною перевагою, на думку сучасних дослідників, є простота розрахунку і можливість однозначної інтерпретації результатів [1, с.72].

Основним недоліком даного методу є те, що інтегральне оцінювання не надає дослідникам можливості проведення глибокого аналізу і виявлення резервів підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства.

Деякі дослідники для оцінки конкурентоспроможності підприємства рекомендують використовувати метод, який ґрунтується на теорії мультиплікаторів. Цей метод дозволяє провести непряме оцінювання конкурентних переваг одного підприємства порівняно з іншими щодо якості товарів або послуг. Основним недоліком методу мультиплікаторів вважають складність побудови числової моделі послідовної залежності, що значно

обмежує його практичне використання.

Досить значне розповсюдження отримав в умовах сучасної української економіки метод оцінки конкурентоспроможності з погляду стратегічного потенціалу підприємства, який передбачає проведення аналізу внутрішнього середовища підприємства з метою виявлення конкурентних переваг і потенціалу для їх подальшої реалізації. Основою даного методу складає інтегральний показник оцінки стратегічного потенціалу підприємства, який розраховується через оцінку окремих ресурсних елементів стратегічного потенціалу з урахуванням їх вагових характеристик. Основними перевагами даного методу є можливість розрахунку потенціалу підприємства, що дозволяє сформулювати комплексну оцінку становища підприємства по відношенню до конкурентів, а також можливість проведення аналізу окремих елементів стратегічного потенціалу. До основних недоліків цього методу сучасні дослідники відносять складність в інформаційному забезпеченні розрахунків та трудомісткість [1, с.73]. Крім того, досить значне розповсюдження отримали методи оцінки конкурентоспроможності, основою яких є порівняння з еталоном, в т.ч. таксономічний аналіз і метод радару.

Таксономічний аналіз є одним з найпоширеніших в економіці методів порівняльного аналізу, при використанні якого застосовується метод оцінки конкурентоспроможності підприємств вибраного кластеру на основі співставлення відповідних груп коефіцієнтів, які характеризують фінансово-економічну і виробничо-господарську діяльність об'єктів, що досліджуються, з еталонними значеннями обґрунтованих коефіцієнтів [1, с.73].

За використання методу радару при оцінці конкурентоспроможності в якості інтегрального показника оцінки конкурентоспроможності підприємства пропонується відносна площа радару, побудованого всередині оціночного кола за порівнюваними показниками, що дозволяє виявити їх сильні і слабкі сторони. При використанні методу радару рівень конкурентоспроможності підприємства тим вищий, чим більша площа, яка займається радаром [1, с.74].

Основним недоліком двох останніх методів оцінки конкурентоспроможності є унеможливлення врахування сили і напрямків

впливу чинників зовнішнього середовища.

Як показали результати аналізу теоретичних джерел, не дивлячись на значну кількість методів оцінки конкурентоспроможності підприємства, на момент дослідження не було розроблено універсального методу, який би повністю задовольнив потреби реального сектору економіки. На думку В.Адамик та Г.Вербицької, найбільш об'єктивні результати дослідження можуть бути отримані за умови одночасної оцінки конкурентоспроможності різними методами та вибору на їх основі реальної характеристики конкурентоспроможності підприємства [1, с.74].

Як показали результати дослідження теоретичних джерел, визначна роль фінансових чинників, що мають вплив на формування конкурентоспроможності підприємства, зумовила значну увагу до оцінки фінансової конкурентоспроможності підприємства як наукової думки, так і реального сектору економіки. При цьому аналіз теоретичних джерел показав, що оцінювання конкурентоспроможності в сучасних умовах здійснюється здебільшого на підставі розрахунку інтегрального показника, що запропоновано, зокрема, у працях Жовновач Р.І. [24, с. 229 – 230], Чухрій М.В. [63, с. 8], Лактіонова О.А., Чишко І.С. [40, с. 186 – 191], Ляшенко Г.П., Дерев'янко В.М. [42, с. 27 – 30], Нартова І.В., Сіліхін Б.В. [46, с. 150 – 152] та ін.

Проведені дослідження дозволяють робити висновки про наступне:

- інтегральний показник фінансової конкурентоспроможності розраховується на підставі результатів комплексних показників, які підсумовують відповідну категорію (наприклад, платоспроможність, ліквідність, фінансування інноваційної діяльності, інвестиційна привабливість, клієнтський складник, розвиток персоналу, рентабельність тощо);

- більшість показників, які формують фінансову конкурентоспроможність, базуються на оцінюванні фінансового стану підприємства;

- розрахункові значення складників інтегрального показника порівнюються з нормативними або середньогалузевими;

- вагові значення окремих складників інтегрального показника

встановлюються експертним методом;

– на шкалі фінансової конкурентоспроможності здебільшого виділяють низький, середній, високий і дуже високий рівні фінансової конкурентоспроможності (шкала сформована за частками одиниць, відсотками або балами);

– фінансова конкурентоспроможність залежить від конкурентоспроможності підприємства у цілому, рівня фінансової безпеки підприємства, ступеня фінансової гнучкості;

– позитивною вважається тенденція до збільшення значення інтегрального показника фінансової конкурентоспроможності.

Інтегральний показник фінансової конкурентоспроможності підприємства розраховується на підставі окремих складників, таких як:

– показники ефективності фінансово–господарської діяльності (дана група показників характеризує рентабельність підприємства, його здатність покривати свої зобов'язання у фінансових ресурсів за результатами діяльності у поточному році);

– показники ефективності взаємодії з партнерами (показують обсяги дебіторської та кредиторської заборгованості, що свідчить про надійність споживачів, з одного боку, і власну відповідальність за зобов'язаннями перед постачальниками – з іншого);

– показники фінансової спроможності забезпечення виробничої діяльності (показують здатність підприємства забезпечувати виробничу діяльність за рахунок оновлення основних фондів, поповнення оборотних активів та зменшення матеріальних витрат);

– показники ефективності управління (відображають ефективність роботи персоналу).

Окремі складники, які формують фінансову конкурентоспроможність підприємства, а також спосіб їхнього розрахунку та нормативні значення, надані в табл. 1.2.

Таблиця 0.2 – Основні показники оцінки фінансової

конкурентоспроможності підприємства

Назва показника	Спосіб розрахунку показника	Нормативне значення
1. Показники ефективності фінансово–господарської діяльності		
1.1.Рентабельність активів	Відношення чистого прибутку до середньої величини активів.	Збільшення
1.2.Рентабельність власного капіталу	Відношення чистого прибутку до середньої величини власного капіталу.	Збільшення
1.3.Рентабельність продукції	Відношення операційного прибутку до виручки від реалізації товарів, робіт, послуг.	Збільшення
1.4.Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Відношення грошових коштів та їх еквівалентів до обсягу поточних зобов'язань	0,2–0,3
1.5.Коефіцієнт загальної ліквідності	Відношення суми оборотних активів до обсягу поточних зобов'язань	Більше 1
1.6.Коефіцієнт фінансової незалежності	Відношення власного капіталу до обсягу активів	Більше 0,5
2. Показники ефективності взаємодії із партнерами		
2.1. Частка дебіторської заборгованості в оборотних активах	Відношення обсягу дебіторської заборгованості до обсягу оборотних активів	До 0,3; зменшення
2.2. Частка кредиторської заборгованості у поточних зобов'язаннях	Відношення обсягу кредиторської заборгованості до обсягу поточних зобов'язань	До 0,3; зменшення
2.3. Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	Відношення суми дебіторської заборгованості до обсягу кредиторської заборгованості	Приблизно 1
3. Показники фінансової спроможності забезпечення виробничої діяльності		
3.1.Коефіцієнт зносу основних засобів	Відношення суми зносу основних засобів до їх початкової вартості	Зменшення
3.2. Частка оборотних активів у майні підприємства	Відношення суми оборотних активів до валюти балансу	Більше 0,6; зростання
3.3. Частка запасів в оборотних активах	Відношення суми запасів до обсягу оборотних активів	До 0,5, зменшення
3.4. Матеріаломісткість	Відношення суми матеріальних витрат до загального обсягу операційних витрат	Зменшення
3.5. Фондовіддача	Відношення суми виручки до середньорічної вартості основних фондів	Збільшення
4. Показники ефективності управління		
4.1. Плинність кадрів	Відношення чисельності звільнених працівників	Зменшення

	із причин, не пов'язаних із виробництвом, до середньоспискової чисельності	
--	--	--

Продовження таблиці 1.2

1	2	3
4.2.Продуктивність праці	Відношення виручки від реалізації товарів, робіт, послуг до середньоспискової чисельності працівників	Збільшення
4.3.Коефіцієнт підвищення кваліфікації	Відношення чисельності працівників, які підвищують свою кваліфікацію, до середньоспискової чисельності	Збільшення

Як видно з таблиці 1.2, основні показники для оцінки фінансової конкурентоспроможності сучасні дослідники пропонують поєднати у чотири групи:

- 1) показники ефективності фінансово–господарської діяльності;
- 2) показники ефективності взаємодії із партнерами;
- 3) показники фінансової спроможності забезпечення виробничої діяльності;
- 4) показники ефективності управління [19, с.291].

У рамках кожної групи доцільне обчислення інтегрального показника на підставі отриманих розрахункових значень та відповідних їм коефіцієнтів вагомості, при цьому коефіцієнти вагомості якнайчастіше встановлюються експертним методом. При використанні цього методу інтегральні значення окремих складових фінансової конкурентоспроможності забезпечують можливість визначення слабких місць підприємства та дають змогу вчасного запобігання негативним наслідкам, отримане загальне значення інтегрального коефіцієнта фінансової конкурентоспроможності створює умови для вибору відповідної фінансової стратегії. Інтегральне значення показника окремих складових фінансової конкурентоспроможності (l_i) обчислюється за формулою 1.1.:

$$l_i = \sum_{j=1}^m \left(\frac{K_j}{E_j} \times B_j \right), \quad (1.1)$$

де K_j , E_j – розрахункове та еталонне значення відповідного показника у рамках окремого складника фінансової конкурентоспроможності підприємства, у частках одиниць;

B_j – вагомість відповідного показника у рамках окремого складника фінансової конкурентоспроможності, у частках одиниць;

m – кількість показників, які містить окремий складник фінансової конкурентоспроможності підприємства.

Інтегральний показник фінансової конкурентоспроможності підприємства ($K_{\text{фксп}}$) згідно до запропонованого методу можна представити у вигляді формули 1.2.:

$$K_{\text{фксп}} = \sum_{i=1}^n l_i \quad , \quad (1.2)$$

де $K_{\text{фксп}}$ – інтегральний показник фінансової конкурентоспроможності підприємства, у частках одиниць;

l_i – інтегральне значення показника окремого складника фінансової конкурентоспроможності, у частках одиниць;

n – кількість складників фінансової конкурентоспроможності підприємства.

Відповідно до результатів оцінки фінансової конкурентоспроможності О.І.Гудзь та Н.Я.Яневич пропонують використовувати шкалу для вибору фінансової стратегії, яка значно полегшує практичне застосування даного методу задля підвищення конкурентоспроможності підприємства [19, с.292]. Шкала для вибору фінансової стратегії наведена в табл. 1.3.

При виборі наведеної у табл.1.3. експансійної фінансової стратегії підприємство:

- має кваліфіковані трудові і фінансові ресурси;
- залучає кредити;
- інвестує кошти у вигідні проекти;
- зменшує обсяги дебіторської заборгованості;
- прискорює оборотність капіталу для розширення виробництва і частки

ринку тощо [19, с.292].

Таблиця 0.3 – Шкала оцінювання фінансової конкурентоспроможності підприємства (за О.І.Гудзь та Н.Я.Яневич)

Межі значень показника фінансової конкурентоспроможності підприємства	Характеристика результатів	Фінансова стратегія
До 0,35	Підприємство функціонує неефективно. Характерна нестача власних коштів, значні суми заборгованостей, залежність від зовнішнього фінансування	Стратегія антикризова. Стратегія стабілізаційна
0,36–0,7	Діяльність підприємства характеризується частково неефективними управлінськими рішеннями у сфері фінансів, виробництва, персоналу. Частина показників не відповідають нормативним значенням	Стратегія захисна
0,71–0,85	Показники ефективності діяльності підприємства вище середніх значень. Більшість управлінських рішень є ефективними. У підприємства достатньо власних ресурсів для часткового покриття зобов'язань. Є можливість вчасного повернення кредитів	Стратегія поступового розвитку. Стратегія експансійна
0,86–1	Підприємство характеризується високими показниками діяльності, незалежністю від зовнішніх джерел фінансування, наявністю власного оборотного капіталу, ефективними управлінськими рішеннями, суттєвим зменшенням заборгованостей	Стратегія експансійна

При необхідності вибору стратегії поступового розвитку дії підприємства повинні бути спрямовані на поступове збільшення обсягів реалізації продукції та підтримування стабільного фінансового стану [66, с.161]. Вибір захисної фінансової стратегії передбачає, що у зв'язку з негативним впливом зовнішніх і внутрішніх чинників підприємство дещо зменшити виробничі потужності та частково згорнути інвестиційну діяльність [61, с.223].

Вибір стабілізаційної стратегії здійснюється у разі порушення фінансової стійкості підприємства та передбачає виявлення слабких місць і розроблення заходів для їх знешкодження [66, с.163].

Антикризова стратегія полягає у застосуванні заходів для виведення підприємства із кризи за рахунок реорганізації — злиття або приєднання [61,

с.224].

Таким чином, в результаті використання запропонованого методу може бути не тільки проведена оцінка фінансових чинників формування конкурентоспроможності, але й обрана конкретна стратегія, спрямована на підвищення конкурентоспроможності підприємства за рахунок ефективного управління фінансовими складовими діяльності підприємства.

Висновки до розділу 1

Аналіз теоретичних джерел, наданий у першому розділі даної магістерської роботи, дозволив зробити висновки, що конкурентоспроможність підприємства – складне багатоаспектне поняття, що на момент проведення дослідження не має не тільки загальноприйнятого визначення, але й однозначного підходу до осмислення цієї категорії. Найбільш вживані підходи до визначення сутності даної економічної категорії сучасними економістами пропонується поєднати за наступними групами: конкурентоспроможність підприємств – це поняття, яке визначається і залежить від конкурентоспроможності товарів; конкурентоспроможність підприємств результатом ефективної господарської діяльності за умов конкурентного ринку; конкурентоспроможність підприємства як його комплексну порівняльну характеристику, яка відображає ступінь конкурентних переваг його діяльності над іншими підприємствами–конкурентами; конкурентоспроможність підприємств – це система економічних категорій, елементами якої є конкурентоспроможність продукції і фінансова конкурентоспроможність; конкурентоспроможність підприємств є результатом підвищення продуктивності використання його ресурсів; конкурентоспроможність підприємств з позиції маркетингової складової: наявність ефективного маркетингового комплексу, торгової марки, іміджу тощо; конкурентоспроможність підприємства як завойовування частки міжнародного конкурентного ринку шляхом зосередження уваги на удосконаленні

зовнішньоекономічної діяльності; конкурентоспроможність підприємства як результат ефективного використання людського капіталу, оскільки саме людський капітал, а не заводи, обладнання і виробничі запаси, є наріжним каменем конкурентоспроможності підприємства, економічного зростання та ефективності; конкурентоспроможність підприємства як постійне збільшення його вартості (капіталу) [44].

Виходячи з цього, в рамках даного дослідження конкурентоспроможність підприємства розглядається як багатоаспектна характеристика об'єкта, яка відображає його здатність застосовувати свої сильні сторони та направляти свої зусилля в тій сфері виробництва товарів та послуг, де воно зможе зайняти лідируючі позиції на внутрішньому та зовнішньому ринках, а також задовольняти конкретні потреби краще, ніж аналогічні об'єкти, та забезпечувати стабільне функціонування у динамічних ринкових умовах.

Подальший аналіз показав, що багатоаспектність поняття «конкурентоспроможність підприємства» визначає і безліч підходів до класифікації основних чинників, які мають вплив на конкурентоспроможність підприємства. Втім, незважаючи на різницю в підходах до класифікації, переважна кількість дослідників відводить фінансовим чинникам одне з ключових місць у формуванні конкурентоспроможності підприємства, оскільки фінансові чинники не тільки створюють базис для розвитку інших важливих чинників формування конкурентоспроможності підприємства, але й виступають індикаторами ефективності фінансової діяльності підприємства як такого. Крім того, було з'ясовано, що значна кількість наукових праць розглядає комплексну оцінку фінансових чинників як фінансову конкурентоспроможність підприємства. В рамках цієї роботи фінансова конкурентоспроможність розглядається як здатність підприємства раціонально та ефективно користуватися наявними фінансовими ресурсами та залучати капітал на кращих умовах порівняно з конкурентами, а також спроможність створювати, акумулювати, примножувати і відновлювати внутрішній фінансовий потенціал у сучасних ринкових умовах.

Аналіз методів оцінки конкурентоспроможності підприємства дозволив

зробити висновки, що жоден з запропонованих сучасними науковцями методів на момент дослідження методів не є універсальним і має свої недоліки, що зумовлює необхідність розробки комплексного методу оцінки конкурентоспроможності, який буде ґрунтуватися на принципах системності, об'єктивності, динамічності, безперервності, оптимальності та конструктивності, та адаптації цього методу до існуючих умов практичної діяльності українських підприємств.

2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ АСПЕКТІВ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРАТ «ЗАПОРІЖТРАНСФОРМАТОР»

2.1 Загальна характеристика ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Приватне акціонерне товариство «Запоріжтрансформатор» є найбільшим в СНД і Європі підприємством з виробництва силових масляних трансформаторів і електричних реакторів з виробничою потужністю 60 тис. МВА на рік, сконцентрованою на одному виробничому майданчику.

Підприємство було засноване в 1947 році як Запорізький трансформаторний завод (ЗТЗ). В 1994 році підприємство було приватизовано та перетворено на акціонерне товариство «Запоріжтрансформатор» [51].

У 1960–х – 1980–х роках ЗТР був серед піонерів світового трансформаторобудування в опануванні виробництва обладнання надвисоких класів напруги 750 кВ і 1150 кВ, а в 1990–х – успішно опанував випуск унікального інноваційного обладнання для гнучких керованих мереж змінного струму (FACTS) – керованих шунтуючих реакторів – КШР [51].

За 70 років роботи на ринку, ЗТР здобув світову популярність і високу репутацію виробника якісних і надійних в експлуатації трансформаторів і реакторів. Відмінною рисою виробленого ЗТР обладнання є його висока експлуатаційна надійність.

Завдяки реалізації масштабних інвестиційних програм, спрямованих на повне оновлення виробничого та випробувального комплексу, вдосконалення технології проектування і виробництва, усунення «вузьких місць» у виробничому процесі, а також поліпшення інфраструктури та умов праці, ЗТР займає гідне місце серед лідерів галузі, маючи високий рівень технічної оснащеності та культури виробництва. Обсяг інвестицій у 2005 – 2013 роках склав більше 80 млн. дол.

Система менеджменту, що діє на ЗТР, дозволяє комплексно й успішно

вирішувати питання, пов'язані із забезпеченням якості продукції, екології та безпеки праці. Система менеджменту сертифікована на відповідність міжнародним стандартам ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, OHSAS 18001:2007 [51].

Основні складові успіху компанії надані на рис.2.1.

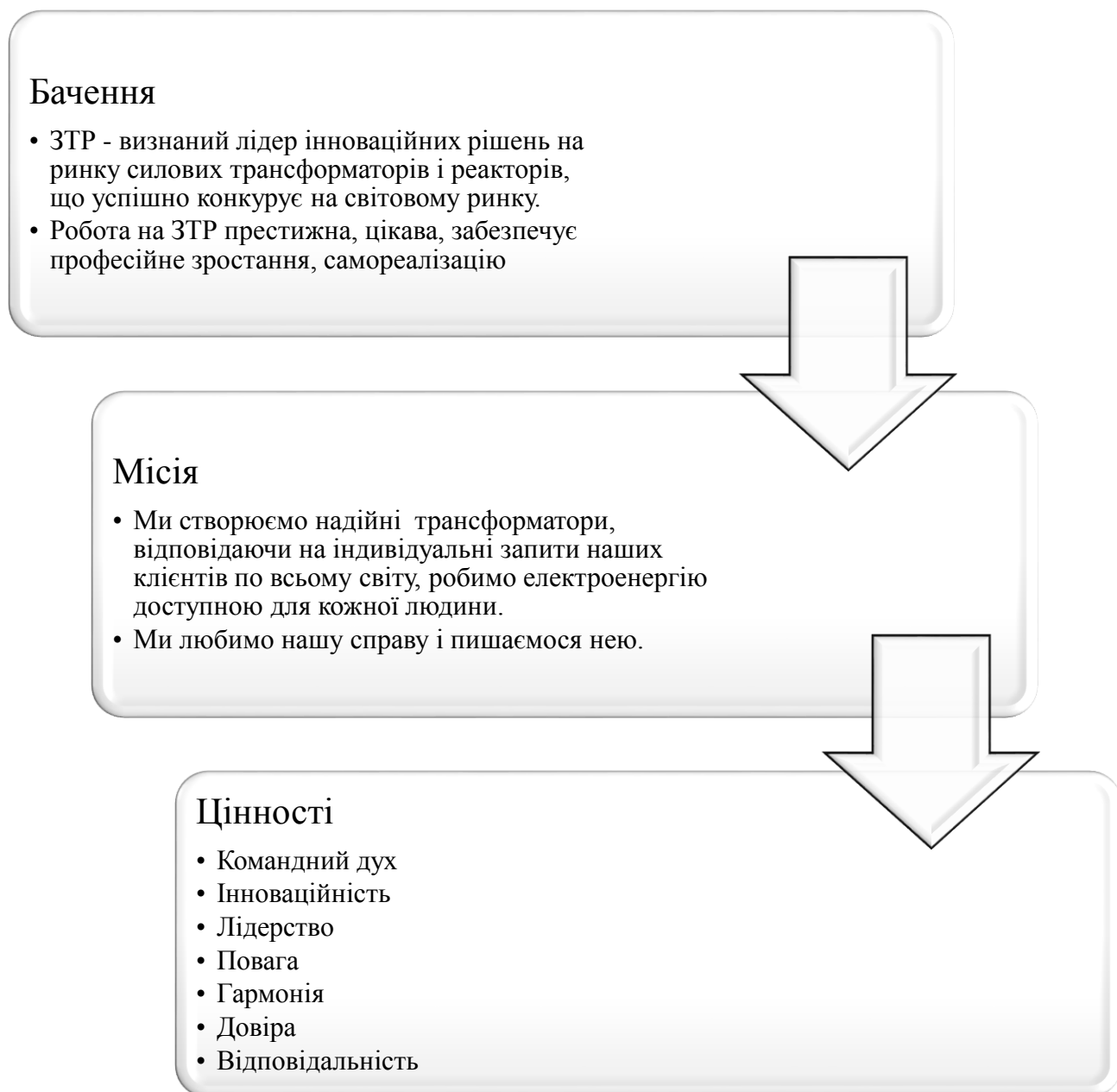

Рис. 0.1 – Основні складові успіху ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

ПрАТ «Запоріжтрансформатор» володіє сучасною конкурентоспроможною технологією виробництва силових трансформаторів і реакторів. Річна виробнича потужність підприємства досягає 60 000 МВА, для

чого задіяні 230 000 м² виробничої площі [51].

Виробничий процес на ЗТР є вертикально–інтегрованим і включає всі операції з виготовлення вузлів трансформаторів і реакторів, таких як магнітопроводи, обмотки, баки, перемикаючі пристрої, інші вузли та деталі, а також складання та випробування готових виробів.

Основні складові системи виробництва ПрАТ «Запоріжтрансформатор» за особливостями технологічного процесу надані на рис.2.2.

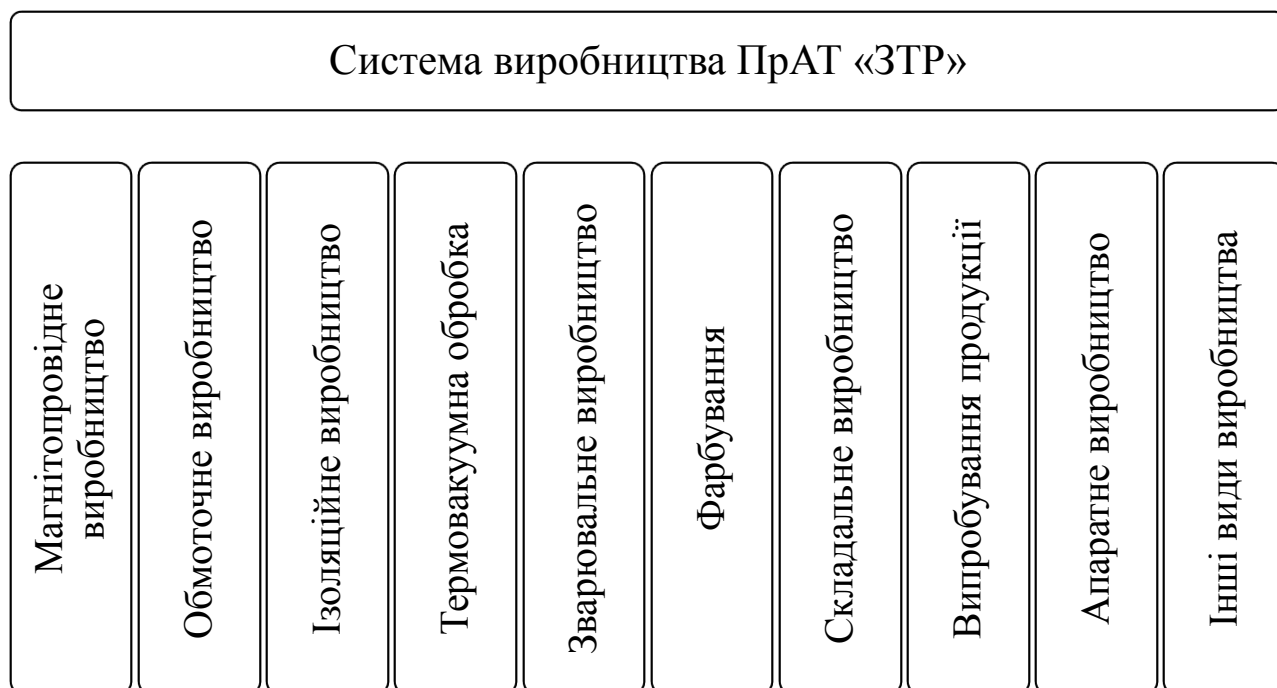

Рис. 0.2 – Основні складові системи виробництва ПрАТ «Запоріжтрансформатор» за особливостями технологічного процесу

Як видно з рис.2.2, виробництво ПрАТ «Запоріжтрансформатор» поєднує високотехнологічне магнітопровідне, обмоточне, ізоляційне виробництво, термовакуумну обробку, зварювальне виробництво, фарбування, складальне виробництво, випробування продукції, апаратне виробництво та інші види виробництва, в т.ч. виробничі потужності з виготовлення виливків з чорних і кольорових металів в кокіль, під тиском, по виплавлених моделях, відцентрове лиття, ковальську дільницю і ділянку

гальванічних покриттів з можливістю нанесення цинкових і кадмієвих з хроматуванням, нікелевих, хромових, олов'яних і срібних покриттів [51].

Виробництво та випробування трансформаторів і реакторів ПрАТ «Запоріжтрансформатор» здійснюється на найсучаснішому високотехнологічному обладнанні провідних світових марок COMEC (Франція), GEORG (Німеччина), Guenter Seibold (Німеччина), ESAB (Швеція), EWM (Німеччина), ALW (Франція), HAEFELY TEST AG (Швейцарія), HIGHVOLT (Німеччина), OMICRON, EPRO (Австрія) та ін. [51].

На ПрАТ «ЗТР» діє система менеджменту якості, що відповідає міжнародному стандарту ISO 9001 (ICO 9001) [51]. Система впроваджена і функціонує на підприємстві з 1995 року. Забезпечення якості продукції на рівні світових стандартів є одним з пріоритетних стратегічних завдань підприємства.

Інтегрована система менеджменту ПрАТ «Запоріжтрансформатор» націлена на забезпечення високого рівня якості продукції та задоволеності замовників.

Система охоплює як процеси, безпосередньо пов'язані з якістю продукції, так і всі істотні процеси підприємства, включаючи екологічний менеджмент, безпеку праці та охорону здоров'я [51] (таблиця 2.1).

Таблиця 0.1 – Складові системи якості ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Складова	Характеристика	Особливості
Політика в сфері якості	Силові трансформатори та електричні реактори, вироблені ЗТР, за якістю та сервісом знаходяться на рівні світових стандартів і продаються за найбільш конкурентними цінами.	продукція ЗТР надійна в експлуатації; ЗТР швидко задовольняє вимоги і потреби замовника; післяпродажне технічне обслуговування та сервіс здійснюються швидко і з високим рівнем технічної компетентності; пріоритет надається побудові довгострокових партнерських відносин з нашими споживачами; підприємство дотримується вимог і поліпшує результативність системи менеджменту якості

Складова системи якості	Характеристика	Особливості
Екологічний менеджмент	Підприємство забезпечує збереження сприятливого навколишнього середовища та раціональне використання природних ресурсів.	забезпечення відповідності законодавчим актам, нормам і правилам з екологічної безпеки, що діють в Україні; здійснення всього доступного і практично реалізованого комплексу заходів щодо попередження аварій та їх наслідків, пов'язаних із забрудненням навколишнього середовища; впровадження системи екологічного менеджменту відповідно до вимог стандарту ISO 14001 постійне її поліпшення; залучення персоналу до активної участі в роботах по підтримці екологічної безпеки та енергозбереження.
Безпека та охорона здоров'я	Підприємство забезпечує безпечне виробництво та охорону здоров'я персоналу	забезпечення відповідності до законодавчих актів, норм і правил з охорони праці, що діють в Україні; реалізація управлінських і виробничих рішень з урахуванням небезпек і ризиків запланованої діяльності, а також забезпечення запобіганню збитку і захворювань; здійснення періодичного інформування всіх зацікавлених сторін про свою діяльність у галузі безпеки та охорони здоров'я; впровадження системи менеджменту в галузі безпеки та охорони здоров'я відповідно до вимог стандарту OHSAS 18001 і постійне її вдосконалення; забезпечення промислової безпеки виробничих об'єктів, зниження небезпек і ризиків за рахунок підвищення надійності технологічного обладнання, забезпечення його безпечної та безаварійної роботи і поліпшення системи менеджменту.

Відповідність системи менеджменту ПрАТ «Запоріжтрансформатор» вимогам стандартів ISO підтверджено міжнародними та національними сертифікаційними організаціями:

- SGS – в міжнародній системі сертифікації;
- УкрНІІМетСерт – в системі УкрСЕПРО [51].

У 2011 році ПрАТ «Запоріжтрансформатор» сертифікувало систему менеджменту на відповідність стандартам ISO 14001:2004 (ISO 14001:2015 з 2017р.) та OHSAS 18001:2007, а в 2012 році – зварювальне виробництво на відповідність стандарту ISO 3834–2:2005 [51].

У 2017 році ЗТР підтвердив відповідність системи менеджменту якості стандарту ISO 9001 версії 2015 року, пройшовши сертифікаційний аудит [51].

Основна продукція ПрАТ «Запоріжтрансформатор» надана у табл.2.2.

Таблиця 0.2 – Основна продукція ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Продукція	Специфікація
Силові трансформатори	Генераторні: однофазні (потужність до 533 МВА, напруга – до 1150 кВ), трифазні (потужність до 1250 МВА, напруга – до 525 кВ)
	Автотрансформатори: однофазні (потужність до 667 МВА, напруга – до 1150 кВ), трифазні (потужність до 500 МВА, напруга – до 500 кВ)
	Для підстанцій електричних мереж: трифазні (потужність до 300 МВА, напруга – до 525 кВ)
	Для ЛЕП постійного струму: однофазні (потужність до 320 МВА, напруга – до ± 750 кВ)
	Власних потреб і пускорезервні: трифазні (потужність до 63 МВА, напруга – до 330 кВ)
	Спеціальні: фазоповоротні, пічні, лінійно–регулювальні, залізничні, та інші
Електричні реактори	Шунтуючі реактори: однофазні (потужність до 120 МВАр, напруга – до 800 кВ), трифазні (потужність до 128 МВАр, напруга – до 500 кВ)
	Нейтральні реактори: однофазні (потужність до 16 МВАр, напруга – до 35 кВ)
	Керовані шунтуючі реактори (КШР): трифазні (потужність до 180 МВАр, напруга – до 500 кВ)
Сервісне обслуговування	Монтаж та налаштування обладнання
	Діагностика
	Ремонти будь–якої складності
	Модернізація обладнання
	Подовження терміну служби
	Постачання деталей та комплектуючих

Унікальні високотехнологічні розробки підприємства, висока якість продукції та ефективна система менеджменту забезпечили ПрАТ «Запоріжтрансформатор» гідне місце на світовому ринку енергообладнання – ринкова доля ЗТР у світі оцінюється на рівні 3% у сегменті

силових трансформаторів та шунтуючих реакторів з рідким діелектриком на класи напруги 220 – 750 кВ. На момент дослідження географія поставок продукції ПрАТ «Запоріжтрансформатор» охоплювала 88 країн (рис 2.3).

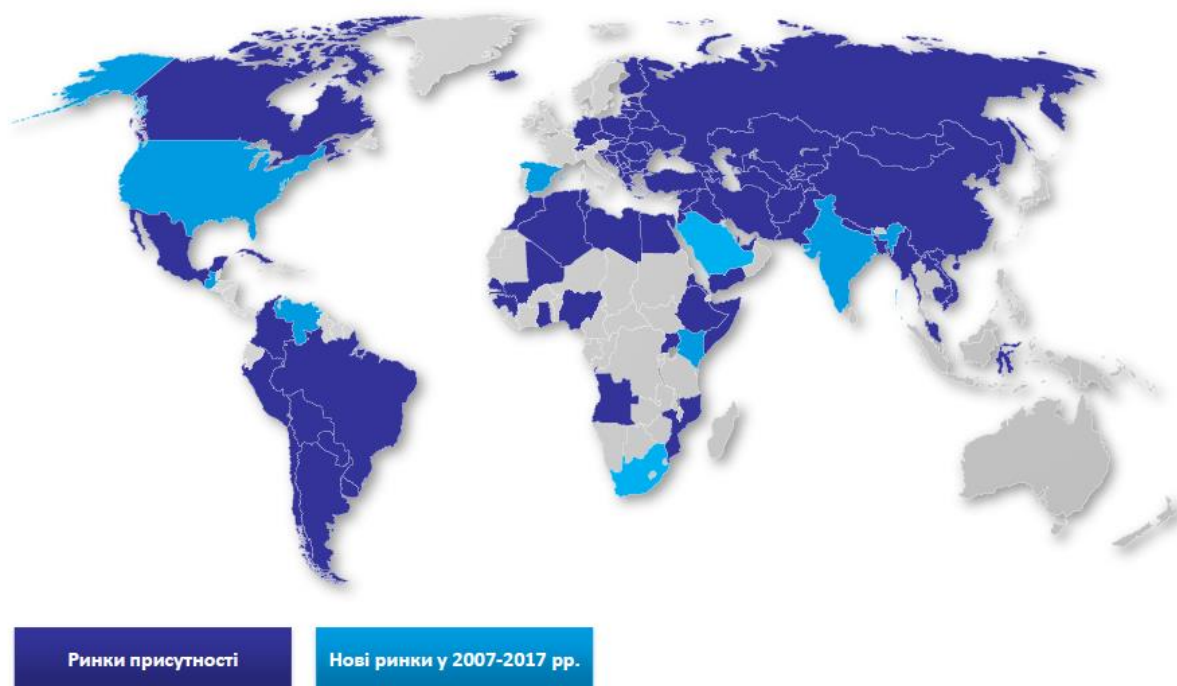

Рис. 0.3 – Географія поставок ПрАТ «Запоріжтрансформатор» [51]

Ринками збуту силових трансформаторів, шунтуючих реакторів та керованих шунтуючих реакторів ПрАТ «Запоріжтрансформатор» є Україна, країни СНД та країни Близького Сходу (Саудівська Аравія, Йорданія, Іран), Азії (Малайзія, В'єтнам, Індія), Європи (Польща, Латвія), Латинської Америки (Перу, Уругвай, Аргентина).

За період 2005–2018 рр. поставки продукції ПрАТ «Запоріжтрансформатор» склали [51]:

– до країн СНД – 4 530 одиниць трансформаторного обладнання загальною потужністю 303 237 МВА;

– до країн Далекого Зарубіжжя – 370 одиниць трансформаторного обладнання загальною потужністю 42 136 МВА.

Основними споживачами продукції ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

є [51]:

- 1) структурні підприємства енергетики:
 - генеруючі компанії (атомні, теплові, гідроелектростанції та об'єкти відновлюваної генерації);
 - передаючі компанії (магістральні електричні мережі);
 - розподільчі компанії;
- 2) підприємства чорної та кольорової металургії.
- 3) підприємства нафтогазової промисловості.
- 4) залізничні компанії.
- 5) підприємства гірничодобувної галузі.
- б) інші промислові та комунальні підприємства, що мають власні підстанції на клас напруги 35 кВ та вище.

Втім, слід зазначити, що останнім часом підприємство опинилося під впливом цілої низки негативних політичних, зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних факторів, які значно погіршили як загальні результати господарської діяльності, так і ринковий стан ПрАТ «Запоріжтрансформатор». Особливо значним стали наслідки ринкових ризиків, оскільки регіональна структура збуту підприємства мала значні вади, що були зумовлені історично. Так, стратегічно важливим ринком збуту для ПрАТ «Запоріжтрансформатор» був російський ринок, на який приходилось близько 75% експорту підприємства, але приєднання України до санкцій світової спільноти зробило неможливим реалізацію значної частини продукції, що зумовило пікове зменшення продажів та негативні наслідки фінансово–господарської діяльності в останні роки.

Одночасно, зміна зовнішньоекономічної політики на євроінтеграційну підвищило конкурентний тиск у галузі, та загострило конкурентну боротьбу не тільки на зовнішніх, але й на внутрішньому ринку, що висуває нові вимоги до конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» в сучасних економічних умовах, та потребує проведення аналізу фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор».

2.2 Аналіз фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Для оцінки фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор» використаємо бухгалтерську звітність за 2016–2018 рр. (Додаток 1)

Проаналізуємо техніко–економічні показники фінансово–господарської діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» за 2016–2018 рр. (таблиця 2.3).

Таблиця 0.3 – Основні техніко–економічні показники фінансово–господарської діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» за 2016–2018 рр.

Показник	За рік			Абсолютне відхилення, ±		Відносне відхилення, %	
	2016	2017	2018	за 2017–2018 рр.	за 2016–2018 рр.	за 2017–2018 рр.	за 2016–2018 рр.
1	2	3	4	5	6	7	8
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	3670350	4051196	4511644	460448	841294	111,37	122,92
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	1027463,5	1175669	1329187	153518	301723,5	113,06	129,37
Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн.	–3037252	–4740882	–5356435,5	–615554	–2319184	112,98	176,36
Реалізовано продукції, тис. грн.	1095288	2352247	2311462	–40785	1216174	98,27	211,04
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	833603	1193745	1403689	209944	570086	117,59	168,39
Матеріальні витрати, тис. грн.	647160	1248101	1303673	55572	656513	104,45	201,45
Витрати на оплату праці, тис. грн.	170615	192251	225232	32981	54617	117,16	132,01
Чисельність працюючих, чол.	2830	2710	2581	–129	–249	95,24	91,2
Чисельність промислово–виробничого персоналу, чол.	2236	2195	2142	–53	–94	97,59	95,8

Продовження таблиці 2.3

1	2	3	4	5	6	7	8
Продуктивність праці персоналу, тис. грн. / чол.	387	868	895,6	27,60	508,5	103,18	231,42
Продуктивність праці промислово–виробничого персоналу, тис. грн. / чол.	489,8	1071,6	1079,1	7,50	589,3	100,7	220,31
Чистий прибуток, тис. грн.	– 2668586	– 931245	–469727	46151 8	2198859	50,44	17,6

Як бачимо з табл.2.3., за досліджуваний період середньорічна вартість активів ПрАТ «Запоріжтрансформатор» зросла на 841294 тис. грн., що забезпечило зростання на 22,92% відносно рівня 2016 р. За останній рік відзначається зростання середньорічної вартості активів на 11,37% відносно рівня 2017 р.

Середньорічна вартість основних засобів ПрАТ «Запоріжтрансформатор» за останній рік зросла на 153518 тис. грн., та склала 113,06% від рівня 2017 р..

В цілому за досліджуваний період середньорічна вартість основних засобів збільшилася на 29,37%, та склала в 2018 р. 1329187 тис. грн.

Разом з цим слід відзначити, що середньорічна вартість власного капіталу ПрАТ «Запоріжтрансформатор» зменшувалася на протязі всього досліджуваного періоду.

За 2017–2018 рр. середньорічна вартість власного капіталу зменшилась на 615554 тис. грн., а за весь період – на 2319184 тис. грн., що є негативним показником розвитку підприємства.

Показники обсягів реалізації продукції ПрАТ «Запоріжтрансформатор» не демонструють стійких тенденцій. В 2017 р. обсяг реалізації продукції зріс до 2352247 тис. грн. (проти 1095288 тис. грн. в 2016 році), але вже в 2018 р. відбулося скорочення обсягів продажу на 1,73% відносно рівня 2017 р., що забезпечило зростання обсягів продажу за досліджуваний період на 111,04% (або 1216174 тис. грн.).

Собівартість реалізованої продукції ПрАТ «Запоріжтрансформатор» зростала на протязі всього досліджуваного періоду, що взагалі не є позитивною тенденцією.

Втім, зростання собівартості в 2016–2017 рр. відбувалося на тлі значного зростання обсягу реалізації продукції підприємства.

Як негативну тенденцію слід розглядати переважно динаміку показників собівартості реалізованої продукції у 2017–2018 рр., коли зростання собівартості на 17,59% відбувалося на тлі скорочення обсягу реалізації.

Втім, загальні темпи зростання обсягів реалізації продукції в досліджуваному періоді (211,04%) значно перевищують темпи зростання собівартості (168,39%), що позитивно характеризує загальну динаміку собівартості ПрАТ «Запоріжтрансформатор» в досліджуваному періоді.

Матеріальні витрати ПрАТ «Запоріжтрансформатор» також зростали протягом досліджуваного періоду, внаслідок чого відбулося підвищення матеріальних витрат на 201,45%.

Втім, слід відзначити, що в 2018 році темпи зростання матеріальних витрат значно знизилися, забезпечивши зростання матеріальних витрат на 4,45% від рівня 2017 р.

Сповільнення темпів зростання матеріальних витрат слід віднести до позитивних тенденцій розвитку підприємства.

Витрати на оплату праці ПрАТ «Запоріжтрансформатор» в досліджуваному періоді також зростали, забезпечивши загальне збільшення витрат на оплату праці в досліджуваному періоді майже на третину (32,01%, або 54617 тис. грн.).

Одночасно зі зростанням витрат на оплату праці відбувалося скорочення чисельності працюючих.

За досліджуваний період чисельність працюючих скоротилася на 249 працівників, в тому числі за 2018 р. – на 129 працівників. Слід відзначити, що скорочення чисельності персоналу відбувалося переважно за рахунок адміністративного персоналу, оскільки чисельність промислово–виробничого

персоналу в тому ж періоді скоротилася значно менше: на 94 працівника в досліджуваному періоді, з них 53 працівника – в 2018 році.

Продуктивність праці персоналу в досліджуваному періоді постійно зростала – з 489,8 тис. грн. на працівника на початку періоду до 1079,1 тис. грн. на працівника – на 31.12.2018.

Всього в досліджуваному періоді було забезпечено зростання продуктивності праці на 231,42%, що позитивно характеризує динаміку продуктивності праці на підприємстві.

Слід відзначити також значне зростання показника продуктивності праці промислово–виробничого персоналу, який в досліджуваному періоді зріс на 220,31%, що позитивно характеризує динаміку розвитку підприємства, оскільки вказує на підвищення ефективності використання трудових ресурсів підприємства.

Показники чистого прибутку ПрАТ «Запоріжтрансформатор» також зростали на протязі всього досліджуваного періоду.

В 2016–2018 рр. показник чистого прибутку зріс на 2198859 тис.грн. Втім, навіть значне зростання не дозволило підприємству подолати негативну відмітку чистого прибутку, і 2018 р. підприємство закінчило з результатом 469727 тис.грн. чистого збутку.

Таким чином, незважаючи на наявність позитивних тенденцій у динаміці основних техніко–економічних показників фінансово–господарської діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» , на момент дослідження підприємства залишалось збитковим, закінчивши 2018 р. з 469 727 тис.грн. чистого збитку.

Структура майна ПрАТ «Запоріжтрансформатор» та джерела його формування надані у табл.2.4.

Таблиця 0.4 – Структура майна ПрАТ «Запоріжтрансформатор» та

джерела його формування у 2016–2018 рр.

Показник	Значення показника						Зміна за період	
	тис. грн.				% до валюти балансу		тис. грн.	%
	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	на початок	на кінець періоду		
Актив								
1.Необоротні активи	2 379 382	2 339 579	2 517 828	2 428 557	65,7	52,3	+49 175	+2,1
в тому числі: основні засоби	1 018 460	955 141	1 312 221	1 244 144	28,1	26,8	+225 684	+22,2
нематеріальні активи	5 667	4 661	4 400	5 047	0,2	0,1	-620	-10,9
2.Оборотні, всього	1 242 882	1 379 491	1 866 128	2 210 775	34,3	47,7	+967 893	+77,9
в тому числі: запаси	235 248	235 482	727 158	923 377	6,5	19,9	+688 129	+3,9 рази
дебіторська заборгованість	875 840	1 035 701	607 909	542 932	24,2	11,7	-332 908	-38
грошові кошти і короткострокові фінансові вкладення	96 394	103 313	514 433	722 658	2,7	15,6	+626 264	+7,5 рази
Пасив								
1.Власний капітал	-	-	-	-	-46,9	-120,8	-3 904 711	↓
2.Довгострокові зобов'язання, разом	144 473	147 911	219 268	3 858 455	4	83,2	+3 713 982	+26,7 рази
вт.ч. позикові засоби	-	-	-	3 591 082	-	77,4	+3 591 082	-
3.Короткострокові зобов'язання, разом	5 178 241	7 945 190	9 272 398	6 386 038	143	137,6	+1 207 797	+23,3
вт.ч: позикові кошти	3 429 649	5 609 341	7 989 001	5 162 975	94,7	111,3	+1 733 326	+50,5
Валюта балансу	3 622 264	3 719 070	4 383 956	4 639 332	100	100	+1 017 068	+28,1

Графічно структура основних груп активів
 ПрАТ «Запоріжтрансформатор» станом на 31.12.2018 р. надана на рис.2.4.

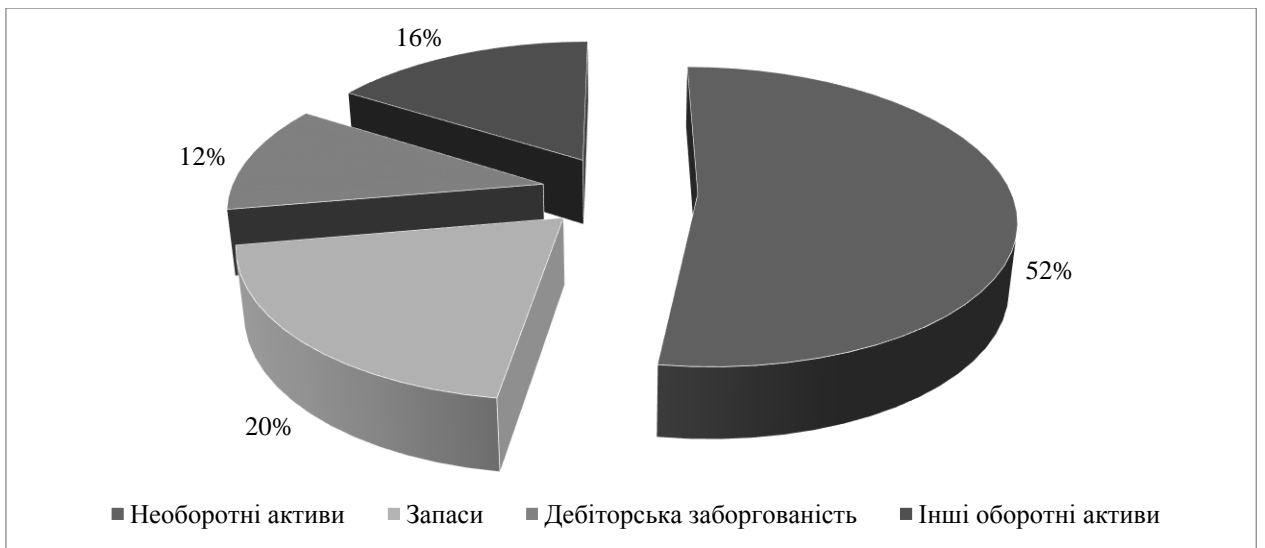

Рис. 0.4 – Структура основних груп активів ПрАТ «Запоріжтрансформатор» станом на 31.12.2018 р.

Як видно з табл.2.4 та рис.2.4, активи ПрАТ «Запоріжтрансформатор» станом на 31.12.2018 характеризуються приблизно рівним співвідношенням необоротних засобів і оборотних активів (52,3% і 47,7% відповідно).

Активи ПрАТ «Запоріжтрансформатор» за аналізований період (31.12.15–31.12.18) збільшилися на 1 017 068 тис. грн. (на 28,1%). При цьому, незважаючи на збільшення активів, власний капітал підприємства в досліджуваному періоді зменшився в 1,3 рази, що вказує на негативну динаміку майнового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор» в досліджуваному періоді.

Зростання величини активів ПрАТ «Запоріжтрансформатор» пов'язане з ростом наступних позицій активу бухгалтерського балансу:

- запаси – на 36,6%;
- грошові кошти та грошові еквіваленти – на 33,3%;
- довгострокові фінансові вкладення – на 18%;
- основні засоби – на 12%.

Одночасно, в пасиві балансу найбільший приріст спостерігається по наступних позиціях:

- довгострокові позикові кошти – на 63,6% порівняно з початком

досліджуваного періоду;

– короткострокові позикові кошти – на 30,7% порівняно з початком досліджуваного періоду.

Серед негативно змінених в досліджуваному періоді статей балансу ПрАТ «Запоріжтрансформатор» слід виділити "інші необоротні активи", який зменшився на 514 540 тис. грн. в активі і "нерозподілений прибуток (непокритий збиток)" (–4 093 238 тис. грн.) в пасиві.

На 31.12.2018 р. значення власного капіталу (5 605 161,0 тис. грн.) було на 3 904 711,0 тис. грн. менше, ніж на перший день аналізованого періоду.

Проведемо аналіз динаміки основних показників рентабельності ПрАТ «Запоріжтрансформатор». Основні показники рентабельності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» надані у табл.2.5.

Таблиця 0.5 – Основні показники рентабельності ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Показники рентабельності	Значення показника (%)			Зміни показника	
	2016 г.	2017 г.	2018 г.	Абс., %	Відн., п.п.
Рентабельність продукції	–3,2	–0,8	–0,3	2,9	966,67
Рентабельність активів	–2,6	–0,8	–0,4	2,2	550
Рентабельність власного капіталу	0,9	0,20	0,10	–0,8	800

Як видно з таблиці 2.5, основні показники рентабельності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» мають переважно від'ємне значення, що пов'язане зі збитковістю діяльності підприємства в досліджуваному періоді. Серед позитивних ознак слід зазначити значне збільшення рентабельності продукції на 966,7% та активів на 550% в досліджуваному періоді. Втім, оскільки не дивлячись на скорочення збитку, досягнути прибутковості підприємству не вдалося, станом на кінець періоду ці показники зберегли від'ємні значення. Графічно динаміка рентабельності продукції та активів ПрАТ «Запоріжтрансформатор» надана на рис.2.5.

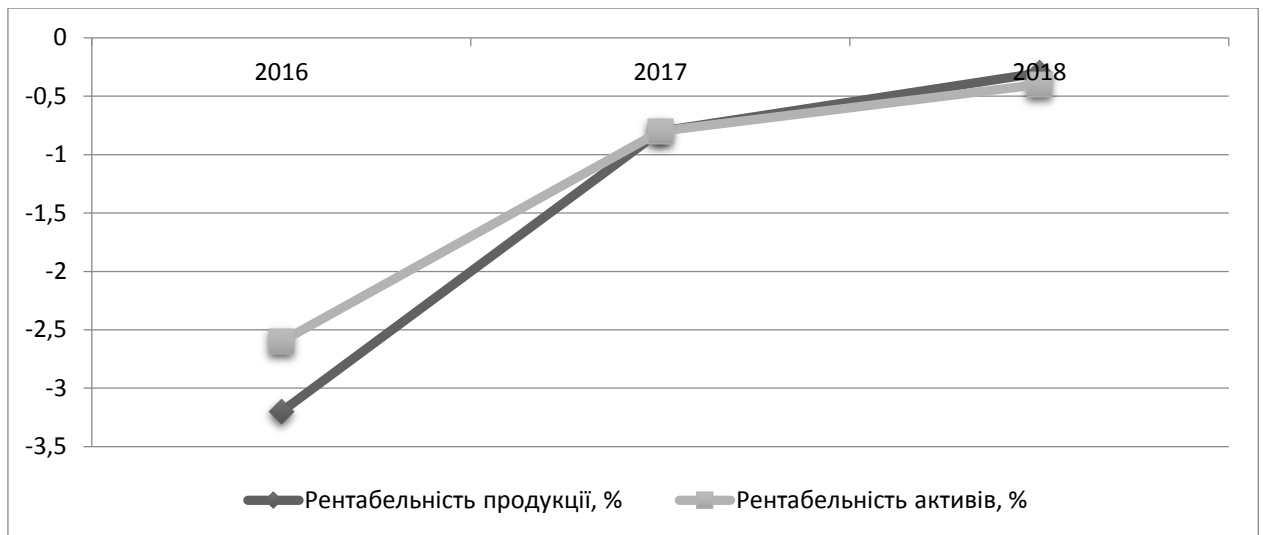

Рис. 0.5 – Динаміка рентабельності продукції та активів ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Рентабельність власного капіталу підприємства зменшилась в досліджуваному періоді майже в 10 разів, переважно за рахунок скорочення власного капіталу, що є негативною тенденцією розвитку ПрАТ «Запоріжтрансформатор».

Проведемо аналіз платоспроможності підприємства по групах активів та пасивів (активи А1, А2, А3, А4 та пасиви П1, П2, П3, П4). Активи та пасиви по групах надані у таблиці 2.6.

Як бачимо з таблиці 2.6, в активі балансу ПрАТ «Запоріжтрансформатор» за досліджуваний період найбільші темпи зростання демонструють:

- найбільш ліквідні активи (А1) – 649,69%;
- активи, що можуть бути реалізовані повільно (А3) – 249,23%.

Деяко нижчі темпи зростання активів, що важко реалізувати – 57,82% за досліджуваний період.

Активи підприємства, які можуть бути швидко реалізовані, скоротилися за досліджуваний період на 38,01%.

Таблиця 0.6 – Активи та пасиви ПрАТ «Запоріжтрансформатор» по групах відносно впливу на платоспроможність

Показник	2015, тыс. грн.	2016, тыс. грн.	2017, тыс. грн.	2018, тыс. грн.	Абс. відх., тыс.грн.	Відн. відх., %
A1 найбільш ліквідні активи	96 394	103 313	514 433	722 658	626 264	649,69
A2 активи, що можуть бути швидко реалізовані	875 840	1 035 701	607 909	542 932	-332 908	-38,01
A3 активи, що можуть бути реалізовані повільно	270 648	240 243	743 786	945 185	674 537	249,23
A4 активи, що важко реалізувати	1 864 842	1 839 028	3 018 379	2 943 097	1 078 255	57,82
Баланс	3 622 264	3 718 836	4 383 956	4 639 332	1 017 068	28,08
П1 Найбільш термінові зобов'язання	1 438 644	2 011 292	973 284	904 167	-534 477	-37,15
П2 Короткотермінові пасиви	3 739 477	5 933 813	8 298 820	5 472 889	1 733 412	46,35
П3 Довготермінові пасиви	144 593	147 996	219 562	3 867 437	3 722 844	2 574,71
П4 Постійні пасиви	-1 700 450	-4 374 031	-5 107 710	-5 605 161	-3 904 711	229,63
Баланс	3 622 264	3 719 070	4 383 956	4 639 332	1 017 068	28,08

В динаміці груп пасивів слід відзначити скорочення за досліджуваний період найбільш термінових зобов'язань більш, ніж на третину (37,15%). Втім, інші групи пасивів за досліджуваний період зросли:

- короткотермінові пасиви – на 46,35%;
- постійні пасиви – на 229,63%.

Втім, найбільш вагомою зміною слід вважати зростання групи довготермінових пасивів (П2) – на 2 574,71%, що, без сумніву, слід вважати негативною динамікою розвитку підприємства.

Проведемо аналіз платоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» методом порівняння отриманих даних з нормативними. Результати аналізу надані у таблиці 2.7.

Таблиця 0.7 – Результати аналізу платоспроможності
ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Нерівності платоспроможності	2015	2016	2017	2018
A1–П1 повинна бути позитивною	A1–П1<0	A1–П1<0	A1–П1<0	A1–П1<0
A2–П2 повинна бути позитивною	A2–П2<0	A2–П2<0	A2–П2<0	A2–П2<0
A3–П3 повинна бути позитивною	A3–П3>0	A3–П3>0	A3–П3>0	A3–П3<0
A4–П4 повинна бути позитивною	A4–П4>0	A4–П4>0	A4–П4>0	A4–П4>0
Абсолютна платоспроможність (якщо виконуються всі нерівності)	–	–	–	–
Криза платоспроможності (якщо не виконується більшість нерівностей)	–	–	–	Так
Обмежена платоспроможність – в інших випадках	Так	Так	Так	–

Як бачимо з таблиці 2.7, в 2015 – 2017 рр. виконувалися дві з чотирьох нерівностей, що визначають платоспроможності підприємства: $A3-P3 > 0$ та $A4-P4 > 0$, що свідчить про обмежену платоспроможність ПрАТ «Запоріжтрансформатор» в даному періоді. В 2018 р. ситуація погіршилася, оскільки перестала виконуватися нерівність $A3-P3 > 0$. Невиконання нерівностей $A1-P1 > 0$, $A2-P2 > 0$ та $A3-P3 > 0$ свідчить про погіршення платоспроможності підприємства та настання кризи платоспроможності, що потребує розробки негайних заходів з відновлення платоспроможності та запобігання банкрутству підприємства.

Динаміка показників ліквідності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» надана в табл.2.8.

Таблиця 0.8 – Динаміка показників ліквідності
ПрАТ «Запоріжтрансформатор» в 2016–2018 рр.

Показники	На кінець року			Відхилення, за період	
	2016	2017	2018	Абс.	Відн.
Коефіцієнт покриття (поточної, загальної ліквідності)	0,17	0,20	0,35	0,18	205,88
Коефіцієнт швидкої (термінової) ліквідності	0,14	0,12	0,20	0,06	142,86
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0,06	0,11	0,1	1100

Як бачимо з табл.2.8, всі досліджені показники ліквідності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» в 2016–2018 рр. демонструють позитивну динаміку.

Коефіцієнт покриття (поточної, загальної ліквідності) ПрАТ «Запоріжтрансформатор» збільшився більш ніж в 2 рази, та досяг в 2018 р. показника 0,35 (порівняно з показником 2016 р. – 0,17).

Коефіцієнт швидкої (термінової) ліквідності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» за досліджуваний період зріс майже в півтора рази, та досяг на кінець 2018 р. 0,20 (проти показника 2016 р. – 0,14).

Коефіцієнт абсолютної ліквідності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» за досліджуваний період зріс в 11 разів, досягнувши на кінець періоду показника 0,11, що позитивно характеризує динаміку показників ліквідності підприємства.

Втім, незважаючи на позитивну динаміку, порівняння отриманих показників з нормативними свідчить про кризовий фінансовий стан ПрАТ «Запоріжтрансформатор».

Коефіцієнт покриття (поточної, загальної ліквідності) на всьому аналізованому періоді менший за нормативний показник (від 1,5 до 2,5), коефіцієнт швидкої (термінової) ліквідності на всьому аналізованому періоді менший за нормативний показник (від 0,7 до 1,0), коефіцієнт абсолютної ліквідності на всьому аналізованому періоді менший за нормативний показник (від 0,2 до 0,5).

Таким чином, на кінець досліджуваного періоду жоден з показників ліквідності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» не відповідає нормативному, що негативно характеризує фінансовий стан підприємства.

Динаміка показників фінансової стійкості ПрАТ «Запоріжтрансформатор» в 2016–2018 рр. надана у табл.2.9.

Таблиця 0.9 – Динаміка показників фінансової стійкості

ПрАТ «Запоріжтрансформатор» в 2016–2018 рр.

Показники	На кінець року			Відхилення, ±	
	2016	2017	2018	Абс	Відн.
Коефіцієнт фінансової стійкості	-1,14	-1,12	-0,38	0,76	33,33
Коефіцієнт фінансового ризику (фінансового левериджу)	-1,85	-1,86	-1,83	0,02	98,92
Коефіцієнт автономії (концентрації власного капіталу)	-1,18	-1,17	-1,21	-0,03	102,54
Коефіцієнт фінансування	-0,78	-0,64	-0,64	0,14	82,05

Як видно з табл.2.9, в 2016–2018 рр. коефіцієнт фінансової стійкості підприємства збільшувався на протязі всього періоду (з -1,14 в 2016 р. до -0,38 в 2018 р.). Втім, незважаючи на позитивну динаміку коефіцієнт не досяг нормативного рівня ($\geq 0,6$), що вказує на незадовільну фінансову стійкість підприємства.

Коефіцієнт фінансового ризику (фінансового левериджу) ПрАТ «Запоріжтрансформатор» в досліджуваному періоді також зростає, хоча значно меншими темпами (з -1,85 в 2016 р. до -1,83 в 2018 р.). Втім показник фінансового ризику не тільки не досяг рекомендованих меж (від 0,5 до 0,8), але й не зміг подолати від'ємної межі, що негативно характеризує фінансову стійкість підприємства.

Коефіцієнт автономії (концентрації власного капіталу) ПрАТ «Запоріжтрансформатор» в досліджуваному періоді погіршився на 0,03, та склав на кінець 2018 р. -1,21 при нормативному значенні $> 0,5$, що вказує на незадовільний стан концентрації власного капіталу та його погіршення в динаміці.

Коефіцієнт фінансування ПрАТ «Запоріжтрансформатор» в 2016–2018 рр. зріс на 0,14 відносно рівня 2016 р. та досяг станом на 2018 р. показника -0,64. Незважаючи на позитивну динаміку, значення показника станом на 2018 р. значно менше за нормативне ($\geq 0,7$) що вказує на незадовільну фінансову стійкість ПрАТ «ЗТР» в досліджуваному періоді.

Оцінимо вірогідність банкрутства ПрАТ «Запоріжтрансформатор» з

використанням п'ятифакторної моделі Альтмана (таблиця 2.10).

Таблиця 0.10 – Оцінка вірогідності банкрутства ПрАТ «Запоріжтрансформатор» з використанням п'ятифакторної моделі Альтмана

Показник	2015	2016	2017	2018	Відх. 2018/2015
K1– частка чистого оборотного капіталу у всіх активах організації	-1,27	-2,04	-1,52	-0,81	0,46
K2– відношення накопиченого прибутку до активів	-0,71	-1,50	-1,20	-1,22	-0,51
K3– рентабельність активів	0,08	0,03	0,01	0,11	0,03
K4– частка статутного капіталу в загальній сумі активів (валюти балансу)	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00
K5– оборотність активів	0,44	0,34	0,48	0,45	0,01
Z–счёт = 1,2 x K1 + 1,4 x K2 + 3,3 x K3 + 0,6 x K4 + K5	-1,79	-4,12	-3,00	-1,86	-0,07
Вірогідність банкрутства	Висока	Висока	Висока	Висока	Зростає

Як видно з табл.2.10, вірогідність банкрутства ПрАТ «Запоріжтрансформатор» на всьому протязі досліджуваного періоду характеризується як висока. Крім того, незважаючи на позитивну динаміку окремих показників діяльності та фінансового стану підприємства, вірогідність банкрутства в досліджуваному періоді зростає, що потребує негайної розробки заходів з підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства та запобіганню банкрутству.

Таким чином, в результаті аналізу фінансового стану підприємства було узагальнено за якісною ознакою найважливіші показники фінансового стану і результатів діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» протягом аналізованого періоду.

До позитивних тенденцій розвитку фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор» слід віднести зростання рентабельності продажів, позитивну динаміку прибутку від продажів та прибутку від фінансово–господарської діяльності.

Втім, особливої уваги потребують показники фінансового стану

ПрАТ «Запоріжтрансформатор», що мають незадовільні значення:

- коефіцієнт абсолютної ліквідності нижче прийнятої норми;
- зменшення власного капіталу організації при тому що, активи організації збільшилися на 28,1%;

- нестійкий фінансовий стан підприємства.

З критичної боку фінансове становище ПрАТ «Запоріжтрансформатор» характеризують такі показники:

- коефіцієнт автономії має критичне значення;
- коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності значно нижче норми;
- коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності значно нижче норми;
- активи організації не покривають відповідні їм по терміну погашення зобов'язання;

- вірогідність банкрутства за п'ятифакторною моделлю Альтмана висока та продовжує зростати.

Таким чином, за результатами проведеного аналізу фінансового стану підприємства ПрАТ «Запоріжтрансформатор» було зроблено висновки, що під впливом негативних факторів зовнішнього середовища на підприємстві значно погіршився ряд показників фінансового стану підприємства, хоча аналіз динаміки показників показує на позитивні тенденції в розвитку підприємства. Як було встановлено раніше, аналізоване підприємство довгий час є лідером вітчизняного ринку, займає гідне місце на світовому ринку енергообладнання та має значний потенціал для подолання кризової ситуації, що виникла під зовнішнім впливом. Втім, на думку автора, подолання кризової ситуації можливе за рахунок розробки ефективної фінансової стратегії підприємства, спрямованої на підвищення фінансової конкурентоспроможності підприємства.

2.3 Оцінка фінансової конкурентоспроможності ПрАТ «ЗТР»

Результати аналізу фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор», отримані раніше, показали, що підприємство на момент дослідження знаходилось в кризовому фінансовому стані внаслідок негативної дії зовнішніх факторів.

Втім, в результаті аналізу було також встановлено, що значна частина показників ефективності фінансової та господарської діяльності підприємства демонструє позитивну динаміку, тому для розробки ефективної фінансової стратегії підприємства доцільно провести аналіз його фінансової конкурентоспроможності.

Для проведення аналізу фінансової конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» використаємо інтегральний показник фінансової конкурентоспроможності підприємства, описаний у першому розділі даного дисертаційного дослідження, та проведемо оцінку показників, поєднаних у чотири групи: показники ефективності фінансово–господарської діяльності; показники ефективності взаємодії із партнерами; показники фінансової спроможності забезпечення виробничої діяльності; показники ефективності управління [19, с.291].

Вагомість окремих показників для оцінки фінансової конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» визначимо методом експертного опитування.

В ролі експертів для визначення вагомості окремих показників були залучені магістранти та викладачі економічного факультету Запорізького національного університету та фахівці економічного департаменту ПрАТ «Запоріжтрансформатор».

Для встановлення вагомості окремих показників оцінки фінансової конкурентоспроможності було залучено 5 експертів. Експертне опитування проводилося анонімно.

Для проведення експертного опитування автором було розроблено експертний лист, наданий у Додатку 2.

Результати експертного опитування задля визначення вагомості показників ефективності фінансово–господарської діяльності

ПрАТ «Запоріжтрансформатор» надані у табл.2.11.

Таблиця 0.11 – Результати експертного опитування задля визначення вагомості показників ефективності фінансово–господарської діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Показник	Експерт 1	Експерт 2	Експерт 3	Експерт 4	Експерт 5	Вагомість показника
1.1. Рентабельність активів	0,2	0,15	0,2	0,1	0,2	0,17
1.2. Рентабельність власного капіталу	0,1	0,15	0,15	0,1	0,15	0,13
1.3. Рентабельність продукції	0,3	0,15	0,2	0,3	0,2	0,23
1.4. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,1	0,2	0,1	0,2	0,15	0,15
1.5. Коефіцієнт загальної ліквідності	0,2	0,15	0,2	0,2	0,15	0,18
1.6. Коефіцієнт фінансової незалежності	0,1	0,2	0,15	0,1	0,15	0,14
Контрольна сума	1	1	1	1	1	1

Як видно з табл.2.11, вагомість рентабельності активів склала 0,17, рентабельності власного капіталу – 0,13, рентабельності продукції – 0,23, коефіцієнта абсолютної ліквідності – 0,15, коефіцієнта загальної ліквідності – 0,18, коефіцієнта фінансової незалежності – 0,14.

Розрахуємо інтегральний показник ефективності фінансово–господарської діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор».

Основні дані для розрахунку інтегрального показника ефективності фінансово–господарської діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» надані у табл.2.12.

Таблиця 0.12 – Основні дані для розрахунку інтегрального показника

ефективності фінансово–господарської діяльності ПрАТ «ЗТР»

Назва показника	2016	2017	2018	Відхилення	Нормативне значення (N)
1. Показники ефективності фінансово–господарської діяльності					
1.1. Рентабельність активів	– 72,7 0	– 23,0 0	– 10,4 0	62,30	Збільшення
1.2. Рентабельність власного капіталу	87,9 0	19,6 0	8,80	–79,10	Збільшення
1.3. Рентабельність продукції	– 320, 1	–78	– 33,5	286,6	Збільшення
1.4. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0,06	0,11	0,1	$0,2 \geq N \geq 0,5$
1.5. Коефіцієнт загальної ліквідності	0,17	0,2	0,35	0,18	$1,5 \geq N \geq 2,5$
1.6. Коефіцієнт фінансової незалежності	– 1,18	– 1,17	– 1,21	–0,03	$N > 0,5$

Як бачимо з таблиці 2.11, для показників рентабельності активів, рентабельності власного капіталу та рентабельності продукції нормативні (рекомендовані) значення не розраховані. Втім, за нормативну приймається позитивна динаміка показника, тобто підвищення рентабельності в наступному періоді. Значення окремих показників ефективності фінансово–господарської діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» (P_i) розрахуємо за формулою 2.1:

$$P_i = \frac{K_j}{E_j} \times B_j \quad (2.1)$$

де K_j , E_j – розрахункове та еталонне значення відповідного показника у рамках окремого складника фінансової конкурентоспроможності підприємства, у частках одиниць;

B_j – вагомість відповідного показника у рамках окремого складника

Оскільки для розрахунку інтегрального показника ефективності фінансово–господарської діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» необхідно отримати чисельне значення відношення кожного показника ефективності

фінансово–господарської діяльності до нормативного значення, для показників рентабельності приймемо чисельне значення відношення кожного показника ефективності фінансово–господарської діяльності до нормативного значення за 1 ($K_i=1$), якщо умова зростання рентабельності виконується, та за 0 ($K_i=0$) – якщо умова зростання не виконується.

Інтегральний показник розрахуємо ефективності фінансово–господарської діяльності за формулою 1.1:

Результати розрахунків надані у табл.2.13.

Таблиця 0.13 – Результати розрахунку інтегрального показника ефективності фінансово–господарської діяльності ПрАТ «ЗТР»

Назва показника	2016	2017	2018	Відхилення	Нормативне значення	K_i	B_i	P_i
1. Показники ефективності фінансово–господарської діяльності								
1.1. Рентабельність активів	– 2,6	– 0,8	– 0,4	2,2	Збільшення	1	0,1 7	0,1 7
1.2. Рентабельність власного капіталу	0,9	0,2 0	0,1 0	–0,8	Збільшення	0	0,1 3	0
1.3. Рентабельність продукції	– 3,2	– 0,8	– 0,3	2,9	Збільшення	1	0,2 3	0,2 3
1.4. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,0 1	0,0 6	0,1 1	0,1	$0,2 \leq N \leq 0,5$	0,5 5	0,1 5	0,0 8
1.5. Коефіцієнт загальної ліквідності	0,1 7	0,2	0,3 5	0,18	$1,5 \leq N \leq 2,5$	0,2 3	0,1 8	0,0 4
1.6. Коефіцієнт фінансової незалежності	– 1,1 8	– 1,1 7	– 1,2 1	–0,03	$N > 0,5$	– 2,4 2	0,1 4	– 0,3 4
Інтегральний показник I_I								0,0 3

Як бачимо з табл.2.13, лише два показника ефективності фінансово–господарської діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» (рентабельність активів та рентабельність продукції) демонструють позитивний результат, оскільки виконують основну вимогу – позитивну динаміку в досліджуваному періоді.

Інші показники ефективності фінансово–господарської діяльності підприємства нижчі за нормативні, що зумовлює низьке значення інтегрального

показника ефективності фінансово–господарської діяльності $I_1=0,03$.

Результати експертного опитування задля визначення вагомості показників ефективності взаємодії із партнерами ПрАТ «Запоріжтрансформатор» надані у табл.2.14.

Таблиця 0.14 – Результати експертного опитування задля визначення вагомості показників ефективності взаємодії із партнерами ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Показник	Експерт 1	Експерт 2	Експерт 3	Експерт 4	Експерт 5	Вагомість показника
2.1. Частка дебіторської заборгованості в оборотних активах	0,4	0,3	0,25	0,4	0,35	0,34
2.2. Частка кредиторської заборгованості у поточних зобов'язаннях	0,3	0,3	0,35	0,4	0,35	0,34
2.3. Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	0,3	0,4	0,4	0,2	0,3	0,32
Контрольна сума	1	1	1	1	1	1

Як видно з табл.2.11, вагомість частки дебіторської заборгованості в оборотних активах ПрАТ «Запоріжтрансформатор» під час визначення вагомості окремих показників ефективності взаємодії із партнерами склала 0,34, частки кредиторської заборгованості у поточних зобов'язаннях – 0,34, співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості – 0,32.

Розрахуємо інтегральний показник ефективності взаємодії із партнерами ПрАТ «Запоріжтрансформатор».

Основні дані для розрахунку інтегрального показника ефективності взаємодії із партнерами надані у табл.2.15.

Таблиця 0.15 – Основні дані для розрахунку інтегрального показника

ефективності взаємодії із партнерами ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Назва показника	2016	2017	2018	Відхилення	Нормативне значення (N)
2. Показники ефективності взаємодії із партнерами					
2.1. Частка дебіторської заборгованості в оборотних активах	0,75	0,33	0,25	-0,5	$\leq 0,3$
2.2. Частка кредиторської заборгованості у поточних зобов'язаннях	0,25	0,14	0,11	-0,11	$\leq 0,3$
2.3. Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	0,51	0,62	0,09	0,09	≈ 1

Значення окремих показників ефективності взаємодії із партнерами ПрАТ «Запоріжтрансформатор» (P_i) розраховуємо за формулою 2.1.

Інтегральний показник ефективності взаємодії із партнерами розраховуємо за формулою 1.1. Результати розрахунків надані у табл.2.16.

Таблиця 0.16 – Результати розрахунку інтегрального показника ефективності взаємодії із партнерами ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Назва показника	2016	2017	2018	Відхилення	Нормативне значення (N)	K_i	B_i	P_i
2. Показники ефективності взаємодії із партнерами								
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.1. Частка дебіторської заборгованості в оборотних активах	0,75	0,33	0,25	-0,5	$N \leq 0,3$	0,83	0,34	0,28
2.2. Частка кредиторської заборгованості у поточних зобов'язаннях	0,25	0,14	0,11	-0,11	$N \leq 0,3$	0,47	0,34	0,16
2.3. Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	0,51	0,62	0,09	0,09	$N \approx 1$	0,66	0,32	0,19
Інтегральний показник I_2								0,21

Як бачимо з табл.2.16, станом на 31.12.2018 р. два з трьох показників ефективності взаємодії із партнерами відповідали існуючим нормативним значенням (частка дебіторської заборгованості в оборотних активах та частка кредиторської заборгованості у поточних зобов'язаннях), що позитивно

характеризує динаміку розвитку взаємодії з партнерами на підприємстві. Значення інтегрального показника ефективності фінансово-господарської діяльності $l_2=0,21$.

Результати експертного опитування задля визначення вагомості показників фінансової спроможності забезпечення виробничої діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» надані у табл.2.17.

Таблиця 0.17 – Результати експертного опитування задля визначення вагомості показників фінансової спроможності забезпечення виробничої діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Показник	Експерт 1	Експерт 2	Експерт 3	Експерт 4	Експерт 5	Вагомість показника
3.1. Коефіцієнт зносу основних засобів	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,18
3.2. Частка оборотних активів у майні підприємства	0,1	0,15	0,15	0,1	0,15	0,13
3.3. Частка запасів в оборотних активах	0,1	0,15	0,15	0,2	0,15	0,15
3.4. Матеріаломісткість	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2	0,24
3.5. Фондовіддача	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Контрольна сума	1	1	1	1	1	1

Як видно з табл.2.17, вагомість коефіцієнту зносу основних засобів склала 0,18, частки оборотних активів у майні підприємства – 0,13, частки запасів в оборотних активах – 0,16, матеріаломісткості – 0,26, фондівіддачі – 0,3.

Розрахуємо інтегральний показник фінансової спроможності забезпечення виробничої діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор».

Основні дані для розрахунку інтегрального показника фінансової спроможності забезпечення виробничої діяльності ПрАТ «ЗТР» надані у табл.2.18.

Таблиця 0.18 – Основні дані для розрахунку інтегрального показника фінансової спроможності забезпечення виробничої діяльності

ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Назва показника	2016	2017	2018	Відхилення	Нормативне значення (N)
3. Показники фінансової спроможності забезпечення виробничої діяльності					
3.1. Коефіцієнт зносу основних засобів	0,07	0,01	0,07	0,06	Зменшення
3.2. Частка оборотних активів у майні підприємства	0,37	0,43	0,48	0,05	$N \geq 0,6$; зростання
3.3. Частка запасів в оборотних активах	0,17	0,39	0,42	0,03	$N < 0,5$, зменшення
3.4. Матеріаломісткість	42,5	64,7	64	-0,7	Зменшення
3.5. Фондовіддача	1,10	2,00	1,70	-0,3	Збільшення

Як бачимо з таблиці 2.18, для показників коефіцієнту зносу основних засобів, матеріаломісткості та фондівіддачі нормативні (рекомендовані) значення не розраховані. Втім, за нормативну приймається позитивна динаміка показника, тобто підвищення показника в наступному періоді для фондівіддачі, та зменшення показника для показників коефіцієнту зносу основних засобів та матеріаломісткості. Значення окремих показників ефективності фінансової спроможності забезпечення виробничої діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» (P_i) розрахуємо за формулою 2.1.

Оскільки для розрахунку інтегрального показника фінансової спроможності забезпечення виробничої діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» необхідно отримати чисельне значення відношення кожного показника фінансової спроможності забезпечення виробничої діяльності до нормативного значення, для показників коефіцієнту зносу основних засобів, матеріаломісткості та фондівіддачі приймемо чисельне значення відношення кожного показника ефективності фінансово-господарської діяльності до нормативного значення за 1 ($P_i=1$), якщо умова зростання рентабельності виконується, та за 0 ($P_i=0$) – якщо умова зростання не виконується.

Інтегральний показник фінансової спроможності забезпечення виробничої діяльності розрахуємо за формулою 1.1. Результати розрахунків

надані у табл.2.19

Таблиця 0.19 – Результати розрахунку інтегрального показника фінансової спроможності забезпечення виробничої діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Назва показника	2016	2017	2018	Відхилення	Нормативне значення	K_i	B_i	P_i
3. Показники фінансової спроможності забезпечення виробничої діяльності								
3.1. Коефіцієнт зносу основних засобів	0,07	0,01	0,07	0,06	Зменшення	0	0,18	0
3.2. Частка оборотних активів у майні підприємства	0,37	0,43	0,48	0,05	$N \geq 0,6$; Зростання	0,6	0,13	0,1
3.3. Частка запасів в оборотних активах	0,17	0,39	0,42	0,03	$N < 0,5$, Зменшення	0,5	0,15	0,13
3.4. Матеріаломісткість	42,5	64,7	64	-0,7	Зменшення	1	0,24	0,24
3.5. Фондовіддача	1,10	2,00	1,70	-0,3	Збільшення	0	0,3	0
Інтегральний показник I_1								0,09

Як бачимо з табл.2.19, лише два показники фінансової спроможності забезпечення виробничої діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» (частка запасів в оборотних активах та матеріаломісткість) відповідають нормативним. Інші показники фінансової спроможності забезпечення виробничої діяльності підприємства не відповідають нормативним, що зумовлює низьке значення інтегрального показника фінансової спроможності забезпечення виробничої діяльності $I_3=0,09$.

Значну роль у забезпеченні фінансової конкурентоспроможності підприємства відіграє ефективність управління, задля оцінки якої доцільно проаналізувати показники плинності кадрів, продуктивності праці та коефіцієнту підвищення кваліфікації.

Результати експертного опитування задля визначення вагомості показників ефективності управління ПрАТ «ЗТР» надані у табл.2.20.

Таблиця 0.20 – Результати експертного опитування задля визначення

вагомості показників ефективності управління
 ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Показник	Експерт 1	Експерт 2	Експерт 3	Експерт 4	Експерт 5	Вагомість показника
4.1. Плинність кадрів	0,4	0,3	0,4	0,3	0,3	0,34
4.2. Продуктивність праці	0,4	0,5	0,5	0,6	0,5	0,5
4.3. Коефіцієнт підвищення кваліфікації	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,16
Контрольна сума	1	1	1	1	1	1

Як видно з табл.2.20, вагомість плинності кадрів склала 0,34, продуктивності праці – 0,5, коефіцієнту підвищення кваліфікації – 0,16.

Розрахуємо інтегральний показник ефективності управління ПрАТ «Запоріжтрансформатор».

Основні дані для розрахунку інтегрального показника ефективності управління ПрАТ «Запоріжтрансформатор» надані у табл.2.21.

Таблиця 0.21 – Основні дані для розрахунку інтегрального показника ефективності управління ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Назва показника	201 6	201 7	201 8	Відхилен ня	Нормативне значення (N)
4. Показники ефективності управління					
4.1. Плинність кадрів	0,0 3	0,0 5	0,06	0,01	Зменшення
4.2. Продуктивність праці	387	868	895, 6	27,6	Збільшення
4.3. Коефіцієнт підвищення кваліфікації	0,0 4	0,0 3	0,04	0,01	Збільшення

Як бачимо з таблиці 2.11, для всіх досліджуваних показників ефективності управління ПрАТ «Запоріжтрансформатор» нормативні (рекомендовані) значення не розраховані. Втім, за нормативну приймається позитивна динаміка показника для показників продуктивності праці та коефіцієнту підвищення

кваліфікації, тобто підвищення продуктивності праці та коефіцієнту підвищення кваліфікації та від'ємна динаміка, тобто скорочення для показника плинності кадрів.

Значення окремих показників ефективності управління ПрАТ «Запоріжтрансформатор» (P_i) розрахуємо за формулою 2.1.

Оскільки для розрахунку інтегрального показника ефективності фінансово–господарської діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» необхідно отримати чисельне значення відношення кожного показника ефективності управління до нормативного значення, для показників ефективності управління приймемо чисельне значення відношення кожного показника до нормативного за 1 ($K_i=1$), якщо умова покращення виконується, та за 0 ($K_i=0$) – якщо умова не виконується. Таким чином, показник розрахунковий показник плинності кадрів $K_1=0$, розрахунковий показник продуктивності праці $K_2=1$, розрахунковий показник коефіцієнту підвищення кваліфікації $K_3=1$.

Інтегральний показник ефективності управління ПрАТ «Запоріжтрансформатор» розрахуємо за формулою 1.1.

Результати розрахунків надані у табл.2.22.

Таблиця 0.22 – Результати розрахунку інтегрального показника ефективності управління ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Назва показника	2016	2017	2018	Відхилення	Нормативне значення (N)	K_i	B_i	P_i
1. Показники ефективності управління								
4.1. Плинність кадрів	0,03	0,05	0,06	0,01	Зменшення	0	0,3	0
4.2. Продуктивність праці	387	868	895,6	27,6	Збільшення	1	0,5	0,5
4.3. Коефіцієнт підвищення кваліфікації	0,04	0,03	0,04	0,01	Збільшення	1	0,2	0,2
Інтегральний показник l_4								0,23

Як бачимо з табл.2.22, інтегральний показник ефективності управління $l_4=0,23$.

Відповідно до обраної методики розрахунку, наданої у першому розділі даного дослідження, комплексний інтегральний показник фінансової

конкурентоспроможності підприємства ПрАТ «Запоріжтрансформатор» ($K_{\text{фксп}}$) розраховуємо за формулою 1.2.:

$$K_{\text{фксп}} = \sum_{i=1}^n l_i \quad , \quad 1.2$$

де $K_{\text{фксп}}$ – комплексний інтегральний показник фінансової конкурентоспроможності підприємства, у частках одиниць;

l_i – інтегральне значення показника окремого складника фінансової конкурентоспроможності, у частках одиниць;

n – кількість складників фінансової конкурентоспроможності підприємства.

Результати розрахунку комплексного інтегрального показника фінансової конкурентоспроможності підприємства ПрАТ «Запоріжтрансформатор» ($K_{\text{фксп}}$) надані в таблиці 2.23.

Таблиця 0.23 – Загальний інтегральний показник фінансової конкурентоспроможності підприємства ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Група показників	Значення інтегрального показника (l_i)
1. Показники ефективності фінансово–господарської діяльності	0,03
2. Показники ефективності взаємодії із партнерами	0,21
3. Показники фінансової спроможності забезпечення виробничої діяльності	0,09
4. Показники ефективності управління	0,23
Комплексний інтегральний показник фінансової конкурентоспроможності ($K_{\text{фксп}}$)	0,14

Як видно з таблиці 2.23, інтегральні показники окремих складників фінансової конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» досить невисокі. Найвищими серед інтегральних показників окремих складників фінансової конкурентоспроможності досліджуваного підприємства є показники ефективності управління (0,23) та ефективності взаємодії із партнерами (0,21).

Значно нижчими є інтегральні показники фінансової спроможності

забезпечення виробничої діяльності (0,09) та ефективності фінансово-господарської діяльності (0,03), що виявилися найбільш чутливими до негативного впливу зовнішніх факторів. Комплексний інтегральний показник фінансової конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» склав 0,14.

Для інтерпретації отриманого результату скористаємось шкалою оцінювання фінансової конкурентоспроможності підприємства, розробленою О.І.Гудзь та Н.Я.Яневич, та наведеною у першому розділі даної роботи.

Згідно до використаної шкали оцінювання фінансової конкурентоспроможності, значення комплексного інтегрального показника фінансової конкурентоспроможності, менше за 0,35 ($K_{\text{фксп}} < 0,35$), свідчить про низьку фінансову конкурентоспроможність ПрАТ «Запоріжтрансформатор» та недостатню ефективність його функціонування. Відповідно до шкали запропонованої О.І.Гудзь та Н.Я.Яневич інтерпретації оцінки, для підприємств, у яких комплексний інтегральний показник фінансової конкурентоспроможності нижчий за 0,35, характерні нестача власних коштів, значні суми заборгованостей та залежність від зовнішнього фінансування, що відповідає характеристикам фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор» та підтверджує доцільність обраного методу оцінки фінансової конкурентоспроможності підприємства.

Таким чином, результатом наведеного дослідження став розрахунок комплексного інтегрального показника фінансової конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» ($K_{\text{фксп}} = 0,14$). Значення комплексного інтегрального показника фінансової конкурентоспроможності вказує на низьку фінансову конкурентоспроможність підприємства та потребує розробки та впровадження негайних заходів задля відновлення конкурентоспроможності підприємства.

Висновки до розділу 2

В даному розділі було проведено аналіз фінансових аспектів конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор». Як показали результати аналізу, досліджуване підприємство – найбільший в СНД і Європі виробник силових масляних трансформаторів і електричних реакторів з виробничою потужністю 60 тис. МВА на рік. Підприємство характеризується вертикально–інтегрованим виробництвом, яке об'єднує виготовлення будь–яких вузлів та деталей трансформаторів і реакторів, включаючи магнітопроводи, обмотки, баки та перемикаючі пристрої, а також складання та випробування готових виробів і надання тривалих сервісних послуг споживачам продукції підприємства.

Розвинута науково–конструкторська база, інноваційні технологічні розробки підприємства, високий рівень якості продукції та ефективна політика взаємодії з покупцями забезпечили ПрАТ «Запоріжтрансформатор» гідне місце на світовому ринку (близько 3% від загальної світової кількості силових масляних трансформаторів) та широку географію поставок, що охоплювала на момент дослідження 88 країн.

Також було встановлено, що на момент дослідження на підприємстві під впливом цілої низки негативних політичних, зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних факторів значно погіршилися загальні результати господарської діяльності, що негативно відбилося на ринковому стані ПрАТ «Запоріжтрансформатор» взагалі.

Наведений у даному розділі наукової роботи аналіз фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор» дозволив виявити низку показників, що вказують на наявність кризових ознак на досліджуваному підприємстві, в т.ч.: критичне значення коефіцієнту автономії, значення коефіцієнту поточної (загальної) ліквідності та коефіцієнту швидкої (проміжної) ліквідності, що значно нижче нормативного; неможливість повного покриття активами організації відповідних їм по терміну погашення зобов'язань; високу вірогідність банкрутства за п'ятифакторною моделлю Альтмана, що має тенденцію до подальшого зростання.

Крім того, особливої уваги потребують показники фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор», що мають незадовільні значення, в т.ч. : показники абсолютної ліквідності нижче за нормативне; зменшення власного капіталу організації на тлі збільшення активів організації збільшилися; нестійкий фінансовий стан підприємства тощо.

Втім, під час аналізу було виявлено позитивні тенденції розвитку фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор», в т.ч. зростання рентабельності продажів, позитивну динаміку прибутку від продажів та прибутку від фінансово–господарської діяльності.

За результатами аналізу фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор» було зроблено висновки, що під впливом негативних факторів зовнішнього середовища на підприємстві значно погіршився ряд показників фінансового стану підприємства, хоча аналіз динаміки показників показує на позитивні тенденції в розвитку підприємства. На думку автора, значний науковий та виробничий потенціал підприємства, довготривалі зв'язки з споживачами та наявність висококваліфікованого персоналу надають підприємству можливості щодо подолання кризової ситуації, зумовленої впливом зовнішніх факторів, однак вихід з кризового стану можливий за умови розробки ефективної фінансової стратегії підприємства, спрямованої на підвищення фінансової конкурентоспроможності підприємства.

3. ОСНОВНІ ЗАХОДИ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРАТ «ЗАПОРІЖТРАНСФОРМАТОР» НА ЗАСАДАХ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

3.1 Перспективні напрямки підвищення фінансової конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Як показав аналіз фінансових аспектів конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор», наданий у попередньому розділі даного дослідження, досліджуване підприємство довгий час займало позиції лідера галузі на національному рівні, та займало гідне місце на світовому ринку. Продукція підприємства має високу конкурентоспроможність, та реалізується у 88 країн світу.

Водночас негативний вплив зовнішніх факторів зумовив різке зниження ефективності фінансово–господарської діяльності, що, в свою чергу, негативно відбилося на фінансовій конкурентоспроможності підприємства. За результатами оцінки фінансової конкурентоспроможності, що наведена у минулому розділі роботи, фінансова конкурентоспроможність ПрАТ «Запоріжтрансформатор» на момент дослідження дуже низька, а деякі її складові, в тому числі коефіцієнту автономії, коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності, коефіцієнту швидкої (проміжної) ліквідності мають критично низькі значення, що вимагає негайної розробки та впровадження заходів з підвищення фінансової конкурентоспроможності підприємства. Приймаючи до уваги значну невизначеність зовнішнього середовища, найбільш доцільною для підвищення фінансової конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» стане розробка та впровадження фінансової стратегії, яка дозволить стабілізувати фінансовий стан підприємства та забезпечити умови для його подальшого сталого розвитку.

Втім, фінансові можливості машинобудівних підприємств щодо розробки

та впровадження фінансової стратегії за умов кризових явищ щонайчастіше обмежені, а існуючі методичні рекомендації не завжди задовольняють вимогам реального сектору економіки, тому доцільно звернути увагу на розробку методологічної послідовності впровадження фінансової стратегії, що в умовах кризових явищ може стати ефективним інструментом відновлення та підвищення фінансової конкуренції. Спираючись на результати досліджень теоретичних джерел, було розроблено методологічну послідовність впровадження фінансової стратегії підприємства. Розроблену методологічну послідовність впровадження фінансової стратегії підприємства наведено на рис.3.1.

Рис. 0.1 – Методологічна послідовність впровадження фінансової стратегії підприємства

Як бачимо з рисунку 3.1, у процесі впровадження фінансової стратегії

підприємства пропонується виділити три основних етапи:

- етап оцінки стратегічних можливостей та умов фінансового розвитку;
- етап розробки, вибору та оцінки фінансової стратегії;
- етап реалізації, контролю виконання та коригування фінансової стратегії.

Результати аналізу теоретичних джерел, наведені у першому розділі роботи, вказують на те, що сучасними дослідниками не встановлено загальноприйнятої кількості етапів розробки та впровадження фінансової стратегії, тому в деяких джерелах кількість етапів сягає десяти та більше. Втім, в умовах сучасного машинобудівного підприємства, особливо за наявності кризових явищ, збільшення кількості етапів значно ускладнює можливості практичного застосування розроблених методологій.

На першому етапі оцінки стратегічних можливостей та умов фінансового розвитку доцільно провести аналіз можливостей підприємства щодо подальшого фінансового розвитку. Звідси, першочерговим заходом розробки та впровадження фінансової стратегії слід вважати аналіз та оцінку фінансового стану підприємства. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства проводиться на базі бухгалтерської звітності підприємства. Задля аналізу динаміки фінансового стану доцільно провести аналіз за період не менш ніж 3 роки.

Наступним кроком цього етапу повинна стати оцінка фінансової конкурентоспроможності підприємства. На нашу думку, фінансову конкурентоспроможність підприємства доцільно проводити за допомогою комплексного інтегрального показника фінансової конкурентоспроможності підприємства. Використання комплексного інтегрального показника фінансової конкурентоспроможності дозволяє отримати зіставні дані, які можна використати як для оцінки динаміки фінансового розвитку підприємства, так і для порівняння фінансової конкурентоспроможності декількох підприємств. Крім того, використання комплексного інтегрального показника фінансової конкурентоспроможності підприємства значною мірою полегшує моніторинг ефективності впроваджуваної стратегії, та дозволяє своєчасно вносити

коригування на етапі впровадження.

Заключним кроком даного етапу слід вважати оцінку факторів зовнішнього середовища, яка окреслює основні умови впровадження фінансової стратегії. В сучасних економічних умовах найбільш доцільним для оцінки зовнішнього середовища слід вважати використання матричних методів, в т.ч. методу PEST– аналізу, SWOT– аналізу, та їх інтерпретацій. Використання матричних методів дозволяє проводити оцінку впливу зовнішнього середовища в мінливих умовах, та в умовах обмеженої інформації, що підвищує їх цінність для аналізу впливу зовнішнього середовища в умовах практичної діяльності українських підприємств.

Наступним етапом впровадження фінансової стратегії підприємства є етап розробки, вибору та оцінки фінансової стратегії. На цьому етапі проводиться оцінка можливих варіантів фінансової стратегії відповідно до отриманих на першому етапі показників та вибір оптимального варіанту. Завершує етап обґрунтування вибраного виду стратегії та оцінка її економічної доцільності в існуючих умовах, під час яких розраховуються прогнози фінансового розвитку підприємства, та формуються прогнозні показники для подальшого контролю впровадження фінансової стратегії.

Заключним етапом впровадження фінансової стратегії підприємства слід вважати етап реалізації, контролю виконання та коригування фінансової стратегії, який включає, перш за все, власне реалізацію стратегії. Крім того, реалізація фінансової стратегії повинна реалізовуватися в умовах постійного контролю. Найбільш ефективним методом контролю реалізації фінансової стратегії сучасні науковці вважають моніторинг, який дозволяє отримувати зіставні дані для оцінки виконання стратегії та співставлення отриманих показників з прогнозованими на всьому протязі впровадження фінансової стратегії. Моніторинг задля контролю виконання фінансової стратегії здійснюється на рівні підприємства. Періодичність також встановлюється на рівні підприємства, та залежить від багатьох факторів, в тому числі стану зовнішнього середовища, рівня конкурентоспроможності підприємства, активності головних конкурентів та ін. За умови наявності кризових явищ

моніторинг виконання фінансової стратегії доцільно проводити щоквартально.

Заключним етапом впровадження фінансової стратегії є власне оцінка її якості та, за необхідності, внесення коректив, що дозволяє враховувати вплив зовнішнього середовища, що швидко змінюється, та своєчасно реагувати на ринкові зміни, в т.ч. – на стратегічному рівні. Оцінка якості стратегії найчастіше реалізується шляхом порівняння прогнозованих (планових) показників з поточними. В тих випадках, коли прогнозованих (планових) показників досягти не вдається, проводиться додатковий аналіз та пошук причин зниження ефективності фінансової стратегії. Такий аналіз, як правило, також містить етапи оцінки фінансового стану та фінансової конкурентоспроможності, пошук заходів щодо підвищення ефективності фінансової стратегії, обґрунтування економічної доцільності запропонованих заходів, впровадження та моніторинг. Слід зазначити, що оптимізація фінансової стратегії значною мірою скорочує фінансові ризики підприємства, та дозволяє ефективніше протистояти викликам зовнішнього середовища. Крім того, внесення

Таким чином, основним напрямком підвищення фінансової конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» повинні стати розробка та впровадження фінансової стратегії, що дозволить відновити фінансову конкурентоспроможність досліджуваного підприємства та забезпечити умови для його сталого розвитку. Впровадження та реалізацію фінансової стратегії ПрАТ «Запоріжтрансформатор» доцільно проводити з використанням запропонованої методологічної послідовності, яка враховує як галузеві особливості підприємства, так і особливості українського ринку. Крім того, відповідно до запропонованої методики впровадження фінансової стратегії можливо здійснити силами підприємства, що підвищує її актуальність для ПрАТ «Запоріжтрансформатор» в умовах збитковості фінансово–господарської діяльності та нестачі власних коштів підприємства.

3.2 Вибір стратегії відповідно до фінансової конкурентоспроможності досліджуваного підприємства

Відповідно до розробленої методологічної послідовності здійснимо вибір фінансової стратегії ПрАТ «Запоріжтрансформатор». Основні дані, які потрібно отримати на етапі оцінки стратегічних можливостей та умов фінансового розвитку підприємства, надані в другому розділі даної роботи, в т.ч. результати аналізу та оцінки фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор», а також результати оцінки фінансової конкурентоспроможності досліджуваного підприємства. З урахуванням цього, для здійснення обґрунтованого вибору фінансової стратегії доцільно провести аналіз факторів зовнішнього середовища. Для аналізу факторів зовнішнього середовища ПрАТ «Запоріжтрансформатор» використаємо метод PEST– аналізу, який дозволяє проаналізувати:

- політичні фактори зовнішнього середовища (P);
- економічні фактори зовнішнього середовища (E);
- соціально – культурні фактори зовнішнього середовища (S);
- технологічні фактори зовнішнього середовища (T).

Аналіз політичних факторів зовнішнього середовища ПрАТ «Запоріжтрансформатор» свідчить про наявність як факторів позитивного, так і негативного впливу. Серед політичних факторів позитивного впливу слід відзначити:

- 1) стабілізацію політичного стану;
- 2) стабільність уряду;
- 3) перспективи подальшої стабілізації політичного стану в країні.

До політичних факторів негативного впливу зовнішнього середовища необхідно віднести:

- 1) значні зміни законодавства, що мають непередбачуваний характер;
- 2) високий рівень бюрократії та корупції;
- 3) недосконалість законодавства щодо праці та соціального захисту населення.

Таким чином, аналіз політичних факторів зовнішнього середовища ПрАТ «Запоріжтрансформатор» дозволив встановити, що політичні фактори мають як позитивний, так і негативний вплив на підприємство. Втім, стабілізація

політичної влади дозволяє оцінити загальний вплив політичних факторів як позитивний.

Аналіз економічних факторів зовнішнього середовища дозволив виявити фактори зовнішнього середовища ПрАТ «Запоріжтрансформатор» як позитивного, так і негативного впливу. До економічних факторів позитивного впливу слід віднести, перш за все, достатній розвиток бізнес-структури.

До економічних факторів зовнішнього середовища негативного впливу слід віднести:

- спад розвитку економіки;
- очікування щодо зміни валютного курсу;
- зростання рівня інфляції;
- високий рівень безробіття;
- зниження наявного доходу на душу населення;
- зменшення кількості та стабільності банків.

Таким чином, економічні фактори зовнішнього середовища ПрАТ «Запоріжтрансформатор» мають переважно негативний вплив на розвиток підприємства.

Аналіз соціально-культурних факторів зовнішнього середовища ПрАТ «Запоріжтрансформатор» також дозволив визначити як позитивні, так і негативні тенденції. До позитивних тенденцій впливу соціо-культурних факторів зовнішнього середовища ПрАТ «Запоріжтрансформатор» слід віднести наслідки інформатизації та євроінтеграційного курсу країни, що зумовили популяризацію європейських цінностей в Україні.

До соціально-культурних факторів зовнішнього середовища негативного впливу слід віднести:

- спад чисельності населення, як природний, так і міграційний;
- зміни статево-вікової структури ринку на перевагу старших вікових категорій (так зване "старіння населення");
- зниження рівня освіченості населення;
- низька популярність робітничих спеціальностей, яка зумовлює дефіцит кваліфікованих робочих кадрів спеціальностей;

– декласування населення.

Аналіз технологічних факторів зовнішнього середовища ПрАТ «Запоріжтрансформатор» виявив фактори переважно позитивного впливу, в т.ч.:

- зміни в ключових технологіях, використовуваних на ринку;
- позитивний вплив інтернет на розвиток ринку;
- позитивний вплив мобільних технологій на розвиток ринку;
- інновації в інформаційних технологіях, що дозволяють більш ефективно конкурувати на ринку.

Таким чином, вплив технологічних факторів на діяльність підприємства слід вважати позитивним.

Зведемо отриману інформацію щодо впливу факторів зовнішнього середовища на діяльність підприємства ПрАТ «Запоріжтрансформатор» в матрицю PEST–аналізу. Матриця PEST–аналізу ПрАТ «Запоріжтрансформатор» надана у табл.3.1.

Як видно з результатів PEST–аналізу, наданих у таблиці 3.1, вплив факторів зовнішнього середовища на фінансовий розвиток підприємства на момент дослідження переважно позитивний та має тенденції до подальшої стабілізації.

Найбільші можливості підприємству надає позитивний вплив технологічних факторів, що, вважаючи специфіку продукції, яка виробляється підприємством, розвинуту науково–конструкторську базу та активну інноваційну діяльність ПрАТ «Запоріжтрансформатор», за умови ефективної фінансової стратегії може створити вагомі конкурентні переваги для підприємства як на вітчизняному, так і на світовому ринку, та забезпечити умови для його подальшого розвитку.

Таблиця 0.1 – Матриця PEST–аналізу ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Політичні (P)	Економічні (E)
Позитивні стабілізація політичного стану; стабільність уряду;	Позитивні достатній розвиток бізнес–структури; Негативні

<p>перспективи подальшої стабілізації політичного стану в країні;</p> <p>Негативні</p> <p>значні зміни законодавства, що мають непередбачуваний характер;</p> <p>високий рівень бюрократії та корупції;</p> <p>недосконалість законодавства щодо праці та соціального захисту населення.</p>	<p>спад розвитку економіки;</p> <p>очікування щодо зміни валютного курсу;</p> <p>зростання рівня інфляції;</p> <p>високий рівень безробіття;</p> <p>зниження наявного доходу на душу населення;</p> <p>зменшення кількості та стабільності банків</p>
Соціально – культурні (S)	Технологічні (Т)
<p>Позитивні</p> <p>наслідки інформатизації та євроінтеграційного курсу країни, що зумовили популяризацію європейських цінностей в Україні</p> <p>Негативні</p> <p>спад чисельності населення;</p> <p>"старіння населення";</p> <p>зниження рівня освіченості населення;</p> <p>дефіцит кваліфікованих робочих кадрів робітничих спеціальностей;</p> <p>декласування населення.</p>	<p>Позитивні</p> <p>зміни в ключових технологіях, використовуваних на ринку;</p> <p>позитивний вплив інтернет на розвиток ринку;</p> <p>позитивний вплив мобільних технологій на розвиток ринку;</p> <p>інновації в інформаційних технологіях, що дозволяють більш ефективно конкурувати на ринку</p>

Найбільш значний негативний вплив на розвиток ПрАТ «Запоріжтрансформатор» мають економічні та соціокультурні фактори, втім за умови ефективної стратегії негативний вплив цих факторів можливо нейтралізувати.

Вибір стратегії здійснимо за допомогою шкали оцінювання фінансової конкурентоспроможності підприємства, розробленою О.І.Гудзь та Н.Я.Яневич, та проаналізованою у першому розділі даного дослідження. Відповідно до цієї шкали, значення комплексного інтегрального показника фінансової конкурентоспроможності підприємства нижче за 0,35 вказує на необхідність впровадження антикризової або стабілізаційної стратегії. Втім, як відомо антикризова стратегія передбачає виведення підприємства із кризи за рахунок злиття або приєднання. Однак досліджуване підприємство є лідером галузі, тому стратегія приєднання в даному випадку недостатньо ефективна, оскільки не враховує особливості розвитку підприємства. До того ж фактори зовнішнього середовища демонструють тенденцію до зниження негативного впливу та

створення позитивних тенденцій щодо розвитку підприємства, тому найбільш доцільною за існуючих умов стане стабілізаційна стратегія, яка передбачає виявлення слабких місць і розроблення заходів для їх знешкодження. Таким чином, за результатами аналізу фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор» та його фінансової конкурентоспроможності, та з урахуванням впливу факторів зовнішнього середовища було зроблено висновки відносно доцільності використання на даному етапі розвитку стабілізаційної фінансової стратегії, яка передбачає розробку та впровадження заходів щодо виявлення слабких місць фінансової системи підприємства та вчасного і ефективного їх знешкодження.

Для вибору стратегії було використано шкалу оцінювання фінансової конкурентоспроможності підприємства, розроблену О.І.Гудзь та Н.Я.Яневич, яка, окрім методики оцінки та інтерпретації значення комплексного інтегрального показника фінансової конкурентоспроможності підприємства, містить також рекомендації щодо вибору стратегії на основі аналізу комплексного інтегрального показника фінансової конкурентоспроможності підприємства.

Враховуючи в цілому позитивну динаміку в досліджуваному періоді основних показників фінансово–господарської діяльності підприємства, в т.ч. позитивну динаміку собівартості, обсягів продажу, прибутку від продажів тощо, можна стверджувати, що впровадження ефективної фінансової стратегії дозволить мінімізувати негативні наслідки кризи та відновити фінансову конкурентоспроможність досліджуваного підприємства. Втім, задля остаточного вибору фінансової стратегії ПрАТ «ЗТР» необхідно провести економічне обґрунтування запропонованої фінансової стратегії.

3.3 Прогноз економічної доцільності розроблених заходів

Як було встановлено в результаті аналізу фінансового стану підприємства, наведеного в другому розділі даного дослідження,

підприємство демонструє ознаки кризового стану, в тому числі – критичні значення низки важливих показників фінансового стану підприємства, в т.ч.:

- критичне значення коефіцієнту автономії;
- критичне значення коефіцієнту поточної (загальної) ліквідності;
- значення коефіцієнту швидкої (проміжної) ліквідності, що значно нижче нормативного;
- неможливість повного покриття активами організації відповідних їм по терміну погашення зобов'язань тощо.

Втім, вчасне впровадження антикризових заходів дозволило підприємству ПрАТ «Запоріжтрансформатор» забезпечити в досліджуваному періоді позитивну динаміку таких важливих показників фінансово–господарської діяльності, як обсяг продажів, прибуток від продажів, прибуток від фінансово–господарської діяльності тощо, що вказує на ефективність обраних антикризових заходів та значний потенціал підприємства щодо усунення кризових явищ та подальшого сталого розвитку. Як було встановлено раніше, основним заходом з забезпечення фінансового розвитку ПрАТ «Запоріжтрансформатор» в сучасних умовах слід вважати розробку та виконання фінансової стратегії підприємства. В результаті проведеного дослідження для подальшого впровадження на ПрАТ «Запоріжтрансформатор» була обрана стабілізаційна фінансова стратегія. Згідно до запропонованої раніше методологічної послідовності, для остаточного вибору фінансової стратегії необхідно довести її економічну доцільність.

Для прогнозування економічної доцільності обраної стратегії скористуємося методом трендової моделі. Розробимо модель лінійного тренду основних показників фінансово–господарської діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» з прогнозованим періодом 5 років. Модель лінійного тренду основних показників фінансово–господарської діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» надано на рис.3.2.

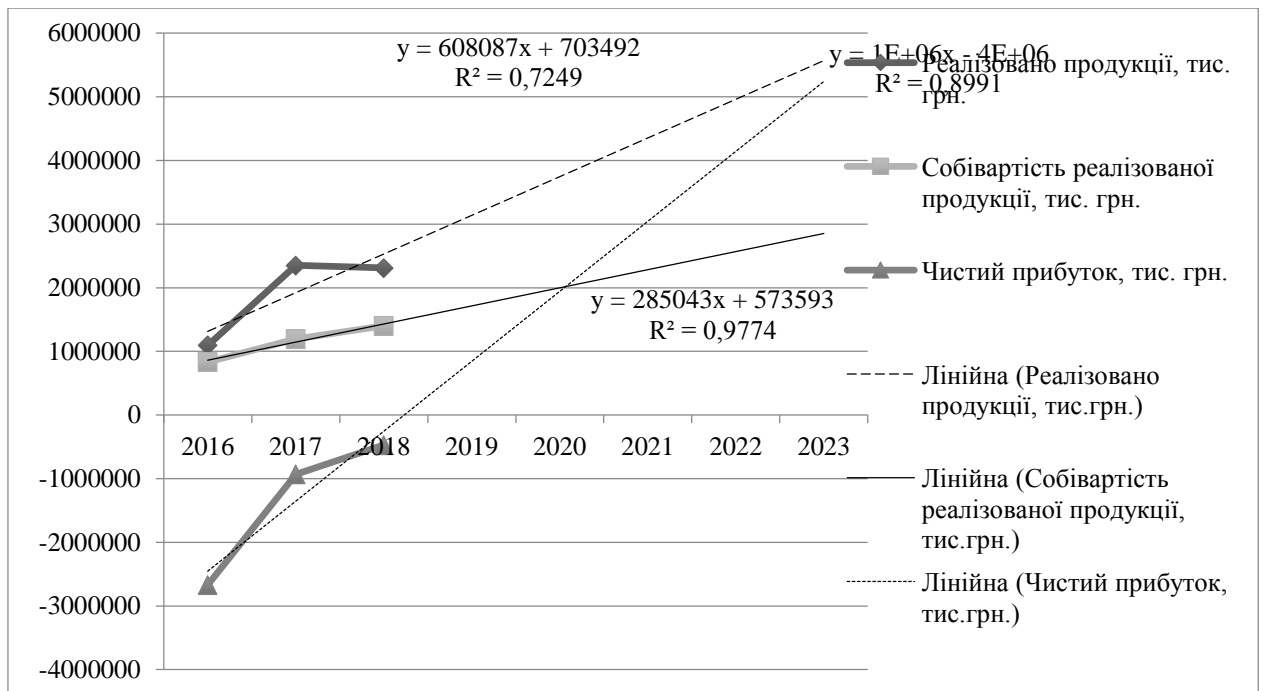

Рис. 0.2 – Модель лінійного тренду основних показників фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

На рис.3.2 відображені лінійні тренди обсягу реалізованої продукції, собівартості реалізованої продукції та чистого прибутку ПрАТ «Запоріжтрансформатор». Як бачимо, Всі трендові лінії мають зростаючий нахил, що свідчить про зростання показників в досліджуваному періоді. При цьому кут нахилу лінійного тренду собівартості продукції ПрАТ «Запоріжтрансформатор» значно менший за кут нахилу обсягу реалізованої продукції, що свідчить про значно більш високі темпи зростання виручки порівняно з собівартістю продукції, які дозволяють забезпечити високі темпи зростання прибутку.

Відповідно до побудованих трендів, реалізація запропонованої фінансової стратегії стабілізації як частини антикризової корпоративної стратегії ПрАТ «Запоріжтрансформатор» вже в 2019 році забезпечить підприємству позитивні значення прибутку, що підтверджує доцільність використання обраної за допомогою шкали оцінювання фінансової конкурентоспроможності підприємства стабілізаційної фінансової стратегії.

За допомогою програмних засобів табличного процесора Microsoft Office Excel отримаємо значення лінійного прогнозу основних показників фінансового розвитку підприємства ПрАТ «Запоріжтрансформатор» на період 2019–2023 рр. Розраховані значення лінійного прогнозу відобразимо в табличному вигляді (табл.3.2).

Таблиця 0.2 – Прогноз основних показників фінансового розвитку ПрАТ «Запоріжтрансформатор» на період 2019–2023 рр. за лінійною трендовою моделлю, тис.грн.

Показник	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	3670350	4051196	4511644	4919024	5339671	5760000
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	1027464	1175669	1329187	1479163	1630025	1780000
Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн.	-3037252	-4740882	-5356436	-6697374	-7856966	-9000000
Реалізовано продукції, тис. грн.	1095288	2352247	2311462	3135840	3743927	4350000
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	833603	1193745	1403689	1713765	1998808	2280000
Чистий прибуток, тис. грн.	-2668586	-931245	-469727	842339,7	1941769	3040000

Як бачимо, за допомогою лінійної трендової моделі було сформовано таблицю 3.2, що відображає значення основних показників фінансово-економічного розвитку підприємства за впровадження фінансової стратегії стабілізації. З таблиці 3.2 видно, що всі показники, крім середньорічної вартості власного капіталу, в прогнозованому періоді демонструють позитивну динаміку і вказують на покращення фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор».

Одночасно, слід зазначити, що значення показника середньорічної вартості капіталу ПрАТ «Запоріжтрансформатор» зменшується на протязі всього прогнозованого періоду.

Оскільки обрана для впровадження стабілізаційна фінансова стратегія передбачає виявлення слабих місць та проведення заходів з їх усунення, має

сенс розрахувати додатковий прогноз, за якого негативна динаміка середньорічної вартості власного капіталу усувається за рахунок коштів отриманого підприємством в минулому році чистого прибутку.

Результати прогнозу лінійної трендової моделі з коригуванням відповідно до обраної стабілізаційної фінансової стратегії надані в табл.3.3.

Таблиця 0.3 – Прогноз лінійної трендової моделі ПрАТ «Запоріжтрансформатор» з коригуванням відповідно до обраної фінансової стратегії стабілізації, тис. грн.

Показники	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Откл 2023/ 2016
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	3670350	4051196	4511644	4919024	5339671	5760318	6180965	6601612	2931262
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	1027463,5	1175669	1329187	1479163,3	1630025,1	1780886,8	1931748,6	2082610,3	1055147,0
Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн.	3037251,5	4740881,5	5356435,5	6697373,5	5855033,8	3913264,7	8720668,7	3268562,2	8508620
Реалізовано продукції, тис. грн.	1095288	2352247	2311462	3135839,7	3743926,7	4352013,7	4960100,7	5568187,7	4472900
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	833603	1193745	1403689	1713765	1998808	2283851	2568894	2853937	2020334

Продовження таблиці 3.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	19
Чистий прибуток, тис. грн.	2668586	931245	469727	842339,7	1941769,2	3041198,7	4140628,2	5240057,7	7908644

Як бачимо з таблиці 3.3., за умови впровадження фінансової стратегії стабілізації середньорічна вартість власного капіталу збільшиться за досліджуваний період на 8 508 620 тис. грн., та вже в 2023 р. досягне позитивного результату 3 268 562,2 тис. грн., що свідчить про економічну доцільність запропонованих заходів.

Крім того, за використання запропонованої фінансової стратегії стабілізації на 2023 рік ПрАТ «Запоріжтрансформатор» будуть досягнуті

наступні результати щодо початку аналізованого періоду:

- збільшення середньорічної вартості активів на 2 931 262 тис. грн.;
- збільшення середньорічної вартості основних засобів на 1 055 147 тис. грн.;
- збільшення обсягу реалізованої продукції на 4 472 900 тис. грн.;
- збільшення чистого прибутку на 7 908 644 тис. грн.

Як бачимо, за умови використання запропонованої фінансової стратегії підприємством будуть досягнуті значні фінансово–економічні результати. На кінець прогнозованого періоду підприємство забезпечить позитивні показники по більшості вагомих показників фінансового стану підприємства, та досягне стійкої позитивної динаміки. Обсяг реалізованої продукції збільшиться на 4 472 900 тис. грн. відносно рівня 2016 року, а обсяг чистого прибутку – на 7 908 644 тис. грн., що дозволить стабілізувати інші показники фінансового стану підприємства та забезпечити позитивні значення та динаміку власного капіталу підприємства.

Таким чином, результатом проведеного дослідження стало економічне обґрунтування виконання запропонованої фінансової стратегії стабілізації, яка не тільки дозволить ПрАТ «ЗТР» забезпечити значне збільшення основних показників фінансово–господарської діяльності, але й оздоровить фінансовий стан підприємства та підвищить його фінансову конкурентоспроможність. Висока ефективність запропонованої фінансової стратегії, та можливість її виконання в умовах кризових явищ та обмеженого бюджету свідчать про високу актуальність та економічну доцільність розроблених заходів.

Висновки до розділу 3

Даний розділ роботи був присвячений основні заходи щодо підвищення конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» на засадах фінансового менеджменту.

В ході роботи були розроблені перспективні напрямки підвищення фінансової конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор», при цьому основним напрямком підвищення фінансової конкурентоспроможності було визнане впровадження фінансової стратегії досліджуваного підприємства. В зв'язку з цим в даній роботі розроблено методологічну послідовність впровадження фінансової стратегії підприємства, яка виділяє три основних етапи розробки та впровадження фінансової стратегії підприємства: етап оцінки стратегічних можливостей та умов фінансового розвитку, етап розробки, вибору та оцінки фінансової стратегії та етап реалізації, контролю виконання та коригування фінансової стратегії.

Задля впровадження фінансової стратегії в даному розділі було проведено PEST-аналіз зовнішнього середовища, який дозволив визначити основні фактори позитивного та негативного впливу. За результатами аналізу стану зовнішнього середовища, а також результатами аналізу фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор» та оцінки його фінансової конкурентоспроможності, наведеними у попередньому розділі дано роботи, було зроблено вибір фінансової стратегії підприємства. Враховуючи ознаки кризових явищ та низький показник комплексного інтегрального показника фінансової конкурентоспроможності, найбільш доцільним на даному етапі розвитку підприємства стане виконання фінансової стратегії стабілізації, яка передбачає розробку та впровадження заходів щодо виявлення слабких місць фінансової системи підприємства та ефективного їх усунення. Вибір фінансової стратегії був проведений за шкалою оцінювання фінансової конкурентоспроможності підприємства, розробленою О.І.Гудзь та Н.Я.Яневич, яка, окрім методики оцінки та інтерпретації значення комплексного інтегрального показника фінансової конкурентоспроможності підприємства, містить також рекомендації щодо вибору фінансової стратегії підприємства.

Економічне обґрунтування вибору фінансової стратегії було проведено за допомогою трендових моделей. Як показали результати проведеного дослідження, виконання фінансової стратегії стабілізації дозволить на кінець прогнозованого періоду забезпечити позитивні показники по більшості вагомих

показників фінансового стану підприємства, та досягти їх стійкої позитивної динаміки. В результаті розроблених заходів обсяг реалізованої продукції в 2023 р. збільшиться на 4 472 900 тис. грн. відносно рівня 2016 р., а обсяг чистого прибутку – на 7 908 644 тис. грн., що сприятиме стабілізації вагомих показників фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор» та забезпечить позитивні значення та динаміку власного капіталу підприємства.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі магістра наведено теоретичне узагальнення та вирішення завдання, яке полягає у розвитку теоретико–методичних положень та розробці практичних рекомендацій щодо фінансових аспектів підвищення конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор на основі впровадження фінансової стратегії в умовах високої нестабільності зовнішнього середовища. Загальні висновки, одержані в результаті дослідження, зводяться до наступного:

Встановлено, що конкурентоспроможність підприємства – складне багатоаспектне поняття, що на момент проведення дослідження не має не тільки загальноприйнятого визначення, але й однозначного підходу до осмислення цієї категорії.

Виявлено, що найбільш вживані підходи до визначення сутності даної економічної категорії сучасні економісти поєднують за наступними групами: конкурентоспроможність підприємств – це поняття, яке визначається і залежить від конкурентоспроможності товарів; конкурентоспроможність підприємств результатом ефективної господарської діяльності за умов конкурентного ринку; конкурентоспроможність підприємства як його комплексну порівняльну характеристику, яка відображає ступінь конкурентних переваг його діяльності над іншими підприємствами–конкурентами; конкурентоспроможність підприємств – це система економічних категорій, елементами якої є конкурентоспроможність продукції і фінансова конкурентоспроможність; конкурентоспроможність підприємств є результатом підвищення продуктивності використання його ресурсів; конкурентоспроможність підприємств з позиції маркетингової складової: наявність ефективного маркетингового комплексу, торгової марки, іміджу тощо; конкурентоспроможність підприємства як завойовування частки міжнародного конкурентного ринку шляхом зосередження уваги на удосконаленні зовнішньоекономічної діяльності; конкурентоспроможність підприємства як

результат ефективного використання людського капіталу, оскільки саме людський капітал, а не заводи, обладнання і виробничі запаси, є наріжним каменем конкурентоспроможності підприємства, економічного зростання та ефективності; конкурентоспроможність підприємства як постійне збільшення його вартості (капіталу) [44].

Визначено, що в рамках даного дослідження під конкурентоспроможністю підприємства розуміють багатоаспектну характеристику об'єкта, що відображає його здатність застосовувати свої сильні сторони та направляти свої зусилля в тій сфері виробництва товарів та послуг, де воно зможе зайняти лідируючі позиції на внутрішньому та зовнішньому ринках, а також задовольняти конкретні потреби краще, ніж аналогічні об'єкти, та забезпечувати стабільне функціонування у динамічних ринкових умовах.

Встановлено, що багатоаспектність поняття «конкурентоспроможність підприємства» визначає і безліч підходів до класифікації основних чинників, які мають вплив на конкурентоспроможність підприємства, при цьому переважна кількість дослідників відводить одне з ключових місць у формуванні конкурентоспроможності підприємства фінансовим чинникам, оскільки вони є не тільки базисом для розвитку інших важливих чинників формування конкурентоспроможності підприємства, але й індикаторами ефективності фінансової діяльності підприємства.

З'ясовано, що більшість наукових праць розглядає комплексну оцінку фінансових чинників як фінансову конкурентоспроможність підприємства.

Визначено, що в рамках цієї роботи фінансова конкурентоспроможність розглядається як здатність підприємства раціонально та ефективно користуватися наявними фінансовими ресурсами та залучати капітал на кращих умовах порівняно з конкурентами, а також спроможність створювати, акумулювати, примножувати і відновлювати внутрішній фінансовий потенціал у сучасних ринкових умовах.

Встановлено, що жоден з запропонованих сучасними науковцями методів оцінки конкурентоспроможності підприємства не є універсальним і має свої недоліки, що зумовлює необхідність вдосконалення існуючих методів оцінки

конкурентоспроможності, та їх адаптації до існуючих умов практичної діяльності українських підприємств.

Встановлено, що, ПрАТ «Запоріжтрансформатор» є найбільшим в СНД і Європі виробником силових масляних трансформаторів і електричних реакторів, що характеризується вертикально-інтегрованим виробництвом. Підприємство об'єднує виготовлення будь-яких вузлів та деталей трансформаторів і реакторів, а також складання та випробування готових виробів і надання тривалих сервісних послуг споживачам своєї продукції.

Виявлено, що завдяки розвинутій науково-конструкторській базі, інноваційним технологічним розробкам підприємства, високому рівню якості продукції та ефективній політиці взаємодії з покупцями ПрАТ «Запоріжтрансформатор» займає гідне місце на світовому ринку (близько 3% від загальної світової кількості силових масляних трансформаторів) та забезпечує поставку продукції у 88 країн.

Встановлено, що на момент дослідження ПрАТ «Запоріжтрансформатор» опинився під впливом цілої низки негативних політичних, зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних факторів, що значно погіршили загальні результати господарської діяльності, та стали причиною погіршення ринкового стану підприємства.

Виявлено низку показників, що вказують на наявність кризових ознак на досліджуваному підприємстві, в т.ч.: критичне значення коефіцієнту автономії, значення коефіцієнту поточної (загальної) ліквідності та коефіцієнту швидкої (проміжної) ліквідності, що значно нижче нормативного; неможливість повного покриття активами організації відповідних їм по терміну погашення зобов'язань; високу вірогідність банкрутства за п'ятифакторною моделлю Альтмана, що має тенденцію до подальшого зростання.

Виявлені також показники фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор», що мають незадовільні значення, в т.ч.: показники абсолютної ліквідності, що нижче за нормативне; зменшення

власного капіталу організації на тлі збільшення активів організації збільшилися; нестійкий фінансовий стан підприємства тощо.

Виявлено також позитивні тенденції розвитку фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор», в т.ч. зростання рентабельності продажів, позитивну динаміку прибутку від продажів та прибутку від фінансово-господарської діяльності.

Визначено, що вплив негативних факторів зовнішнього середовища викликав значне погіршення низки показників фінансового стану підприємства, хоча аналіз динаміки вказує на позитивні тенденції в розвитку ПрАТ «Запоріжтрансформатор». Втім, значний науковий та виробничий потенціал підприємства, довготривалі зв'язки з споживачами та наявність висококваліфікованого персоналу надають підприємству можливості щодо подолання кризової ситуації, зумовленої впливом зовнішніх факторів, однак вихід з кризового стану можливий за умови розробки ефективної фінансової стратегії підприємства, спрямованої на підвищення фінансової конкурентоспроможності підприємства.

Розроблено перспективні напрямки підвищення фінансової конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор». Основним напрямком підвищення фінансової конкурентоспроможності визнано виконання фінансової стратегії досліджуваного підприємства.

Розроблено методологічну послідовність впровадження фінансової стратегії підприємства, яка виділяє три основних етапи розробки та впровадження фінансової стратегії підприємства: етап оцінки стратегічних можливостей та умов фінансового розвитку, етап розробки, вибору та оцінки фінансової стратегії та етап реалізації, контролю виконання та коригування фінансової стратегії.

Визначено на основі PEST-аналізу основні фактори позитивного та негативного впливу зовнішнього середовища.

Здійснено вибір фінансової стратегії ПрАТ «Запоріжтрансформатор». Найбільш доцільною на даному етапі розвитку підприємства визнано фінансову

стратегію стабілізації, яка передбачає розробку та впровадження заходів щодо виявлення слабких місць фінансової системи підприємства та ефективного їх усунення.

Здійснено за допомогою трендових моделей економічне обґрунтування вибору фінансової стратегії.

З'ясовано, що виконання фінансової стратегії стабілізації дозволить на кінець прогнозованого періоду забезпечити позитивні показники по більшості вагомих показників фінансового стану підприємства, та досягти їх стійкої позитивної динаміки.

Встановлено, що в результаті розроблених заходів обсяг реалізованої продукції в 2023 р. збільшиться на 4 472 900 тис. грн. відносно рівня 2016 р., а обсяг чистого прибутку – на 7 908 644 тис. грн., що сприятиме стабілізації вагомих показників фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор» та забезпечить позитивні значення та динаміку власного капіталу підприємства.

Таким чином, результатом даної роботи стала розробка заходів з забезпечення розвитку фінансової діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» та підвищення рівня його фінансової конкурентоспроможності, а також економічне обґрунтування доцільності розроблених заходів.

Слід зазначити, що розроблена методика може бути використана на інших машинобудівних підприємствах України, а можливість здійснити заходи силами підприємства значною мірою підвищує її актуальність для промислових підприємств в умовах посилення конкуренції, стагнації економіки, нестачі власних коштів тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамик В., Вербицька Г. Оцінка конкурентоспроможності підприємства. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2008. №1. С.69–78.
2. Балобанова Л.В. Маркетинг : підручник. Донецьк : ДонДУЕТ, 2011. 322 с.
3. Бас Ю. В., Зикова Г. В. Теоретичні основи формування фінансової стратегії підприємства. *Наука й економіка*. 2016. № 1(41). С. 73–77.
4. Біляєв О. С. Аналіз методів оцінки конкурентоспроможності підприємств. *Економіка і управління*. 2012. №2. С. 94–99.
5. Біляєв О. С. Аналіз методів оцінки конкурентоспроможності підприємств. *Економіка і управління*. 2012. №2. С. 94 – 99.
6. Блонська В. І., Лупак Р. Л. Конкурентоспроможність підприємства – основний чинник розвитку конкурентоспроможності економіки. *Науковий вісник НЛТУУ*. Львів, 2006. Вип.16.1. С. 345–350.
7. Блонська В. І., Депа Н.Т. Порівняльна характеристика методів оцінки конкурентоспроможності продукції. *Науковий вісник НЛТУУ*. 2010. Вип. 20.15. С.115–120.
8. Богатирьов І. І. Імперативи формування і реалізації фінансової стратегії корпорації. *Стратегія економічного розвитку України*. 2014. № 34. С. 124–129.
9. Борисенко З. М. Конкурентна політика як передумова ефективності ринку. *Економіка України*. 2005. № 5. С. 28–32.
10. Виноградський М. Д., Виноградська А. М., Шкопова О. М. Менеджмент в організації : навч. посіб. Київ: Кондор, 2004. 596 с.
11. Воронкова А. Е. Стратегічне управління конкурентоспроможним потенціалом підприємства: діагностика та організація: монографія. Луганськ: СНУ, 2000. С. 299–313.

12. Варналій З. С. Конкуренція та підприємництво: монографія. Київ: Знання України, 2015. 463 с.
13. Василенко В. О. Стратегічне управління. Київ : ЦУЛ, 2003. 396 с.
14. Воронин Г. О конкурентоспособности промышленных предприятий. *Экономист*. 2004. № 6. С. 18.
15. Герман О. М. Стратегічна маркетингова спрямованість як складова забезпечення довгострокової конкурентоспроможності торговельного підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2006. № 6 (60). С. 72 – 77.
16. Горбатов В. М. Конкурентоспособность и циклы развития интегрированных структур бизнеса: монографія. Харьков : ИНЖЭК, 2006. 592 с.
17. Гринько Т. Фактори конкурентоспроможності підприємств. *Держава та регіони*. 2004. №2. С. 50–53.
18. Грицишин Н. Оцінка конкурентоспроможності підприємства. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. 2004. Вип. 33. С.431– 436.
19. Гудзь О. І., Яневич Н. Я. Обґрунтування фінансової конкурентоспроможності підприємства як основи формування фінансової стратегії. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 16. С. 291–296.
20. Дикань В. Л. Обеспечение конкурентоустойчивости предприятия. Харьков : Основа, 1995. 158 с.
21. Должанський І., Загорна Т. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посібн. Київ : ЦНЛ, 2006. 384 с.
22. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. С.Ф. Покропивного. Київ : КНЕУ, 2001. 526 с.
23. Енциклопедія бізнесмена, менеджера, економіста / за ред. Р. Дяківа. Київ : Міжнародна економічна фундація, 2000. 706 с.
24. Жовновач Р. І. Інтегральне оцінювання рівня фінансової конкурентоспроможності підприємств. *Наукові праці Кіровоградського*

національного технічного університету. *Економічні науки*. 2013. Вип. 24. С. 226–231.

25. Іванов Ю. Б., Орлов П. А., Іванова О. Ю. Конкурентні переваги підприємства: оцінка, формування та розвиток. Харків : ІНЖЕК, 2008. 352 с.

26. Карпенко Е. М., Драгун Н. П. Методологические подходы к оценке уровня конкурентоспособности предприятий. *Региональные перспективы*. 2000. № 2–3 (9–10). С. 256–258.

27. Качмарик Я. Д. Методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу торговельного підприємства. *Вісник ЛДФА. Економічні науки*. 2006. № 10. С. 106–112.

28. Качмарик Я. Д., Куцик П. О., Лупак Р. Л., Качмарик І. Я. Економічний механізм забезпечення конкурентоспроможності торговельного підприємства : монографія. Львів : Піраміда, 2012. 208 с.

29. Кіндрацька Г. І. Стратегічний менеджмент : навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 406 с.

30. Кобиляцький Л. С. Управління конкурентоспроможністю. Київ : Зовнішня торгівля, 2003. 302 с.

31. Ковальська Ю. Г. Конкуренті стратегії підприємства. *Сучасні проблеми гуманізації та гармонізації управління* : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 3–9 листоп. 2003 р.). Харків, 2003. С. 79–80.

32. Ковтун О. І. Стратегія підприємства: навч. посіб. Львів : Новий Світ - 2000, 2005. 388 с.

33. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: навч. посіб. Київ : Знання, 2002. 294 с.

34. Крамаренко Г. О., Чорна О. Є. Фінансовий менеджмент: підруч. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 520 с.

35. Мостенська Т. Л. Основи маркетингу: навч. посібник. Київ : Кондор, 2005. 240 с.

36. Конкурентоспособность предприятия: оценка, диагностика, стратегия / под. ред. Ю. Б. Иванова. Харьков : ХНЭУ, 2004. 256 с.

37. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г., Романко О. П. Конкурентоспроможність підприємства: планування та діагностика: монографія. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2011. 180 с.
38. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 532 с.
39. Кривешко О. В., Сідун П. В. Чинники формування конкурентоспроможності підприємств та кластерів. *Електронний архів Національного університету Львівська політехніка*. Львів. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/13854/1/28_180188_Vis_720_Menegment.pdf
40. Лактіонова О. А., Чишко І. С. Інтегральне оцінювання експансійної фінансової гнучкості суб'єктів господарювання. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 5(131). С. 183–192.
41. Лисяк Л. В, Гетьман Д. О. Детермінанти фінансової конкурентоспроможності у ринковому середовищі. *Вісник ДДФА. Економічні науки*. 2013. № 2. С. 112–122.
42. Ляшенко Г. П., Дерев'янку В. М. Збалансована система показників – необхідний інструмент забезпечення конкурентоспроможності підприємства (на прикладі нафтовидобувного підприємства). *Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право)*. 2014. № 1(64). С. 23–31.
43. Маршалл А. Принципы экономической науки. Москва: Прогресс, 1993. 414 с.
44. Мізіна О. В., Марченко А. Д. Трансформація підходів до визначення поняття конкурентоспроможності підприємства. *Електронний архів ДонНТУ*. Покровськ. URL: <http://ea.donntu.edu.ua>
45. Нагорна О. Стратегія фінансового забезпечення підприємств комунального господарства: сутність та особливості. *Ефективна економіка: електронне фахове видання*. 2012. № 9. URL: <http://economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1385.htm>

46. Нартова І. В., Сіліхін Б. В. Удосконалення системи показників оцінки фінансової безпеки суб'єкта підприємництва. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2013. № 5(61). С. 147–153.
47. Наумова Л. Ю. Фінансова стратегія економічного розвитку підприємств. *Наука й економіка*. 2014. Вип. 2. С. 134–139. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nie_2014_2_2
48. Нефедова О. Г. Механізм вибору конкурентної стратегії підприємства. *Вісник економічної науки України*. 2008. №2(14). С. 117–120.
49. Нємцов В. Д., Довгань Л. Є. Стратегічний менеджмент: підр. для студ. вищ. навч. закл. Київ: УВПК ЕксОб, 2004. 559 с.
50. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
51. Офіційний сайт ПрАТ «Запоріжтрансформатор. URL: <http://ztr.ua>
52. Плотичина Т.М. Определение конкурентоспособности предприятия. *Вестник ТГТУ*. 2010. № 1. Том 16. С. 205–211.
53. Прахалад, К., Рамасвами В. Майбутнє конкуренції. Творення унікальної цінності спільно з клієнтами. Київ: Видавництво Олексія Капусти, 2005. 258 с.
54. Руда Р. В. Фінансова стратегія як основа життєдіяльності підприємства. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2014. № 2. С. 123–126.
55. Савчук О. Системний підхід до аналізу конкурентоспроможності промислового виробництва. *Економіст*. 2001. №12. С. 58–61.
56. Саєнко М. Г. Стратегічне управління підприємством : консп. лекцій. Тернопіль : ТНЕУ, 2011. 130 с.
57. Саєнко М. Г. Стратегія підприємства : підручник. Тернопіль : Економічна думка. 2006. 390 с.
58. Скибенко Т. С., Ільченко В. В. Систематизація факторів фінансової конкурентоспроможності. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2010. № 5(44). С. 89–93.

59. Фатхутдинов Р. А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление. Москва : ИНФРА, 2000. 312 с.
60. Фінансовий менеджмент / за ред. А. М. Поддєрьогіна. Київ : КНЕУ, 2008. 552 с.
61. Хаванова М. С. Види фінансової стратегії підприємства. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2013. Вип. 33. С. 223–228.
62. Хамініч С. Методика інтегральної оцінки рівня конкурентоспроможності промислового підприємства. *Економіст*. 2006. № 10. С. 59–61.
63. Чухрій М. В. Механізм підтримки фінансової конкурентоспроможності підприємства : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Хмельницький, 2011. 20 с.
64. Шевченко Л. С. Конкурентное управление. Харьков : Эспада, 2004. 520 с.
65. Шершньова З. Є., Оборська С.В. Стратегічне управління. Київ : КНЕУ, 1999. 384 с.
66. Щербань О. Методичний підхід до розробки фінансової стратегії підприємства. *Економічний аналіз*. 2013. Вип. 12. С. 161–165.
67. Ansoff I. H. *Implanting Strategies Management*. New York : Prentice Hall International, 1984. 818 p.
68. Grossman G., Helpman E. *Innovation and growth in the global economy*. Cambridge: MIT Press, 1991. P. 43–11.
69. Porter M. How competitive forces shape strategy. *Harvard business Review*. 1979. Vol 59. № 2. P. 137–145.
70. Prahalad C. K., Hamel G. The Core Competence of the Corporation. *Harvard business Review*. 1990. Vol. 68. № 3. P. 79 – 91.
71. Meigs W., Meigs R. *Accounting: the basis for business decisions*. New York. 1987. 1059 p.

**Декларація
академічної доброчесності
здобувача вищої освіти ЗНУ**

Я, Сирота Ігор Віталійович, студент II курсу, заочної форми навчання, економічного факультету, спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування, електронної пошти syrota_i@ukr.net,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему Фінансові аспекти підвищення конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи, а також на архівування роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____ Підпис _____

Сирота І.В.

Дата _____ Підпис _____

Терент'єва Н.В.

ДОДАТОК А

			КОДИ
		Дата(рік, місяць, число)	2017 01 01
Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Запоріжтрансформатор"	за ЄДРПОУ	00213428
Територія		за КОАТУУ	2310136900
Організаційно- правова форма господарювання		за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності		за КВЕД	27.11
Середня кількість працівників	2885		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	69600 Запорізька область м. Запоріжжя Дніпропетровське шосе, 3, т.(061)270-32-48		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами бухгалтерського обліку)			v
за міжнародними стандартами фінансової звітності			v

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2016 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	5667	4661	0
первісна вартість	1001	14639	14613	0
накопичена амортизація	1002	8972	9952	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1029	681	0
Основні засоби:	1010	1018460	955141	0
первісна вартість	1011	1027499	1027428	0
знос	1012	9039	72287	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0

Продовження додатку А

первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	398071	414741	0
інші фінансові інвестиції	1035	927843	910312	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	28312	54043	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом І	1095	2379382	2339579	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	235248	235482	0
Виробничі запаси	1101	50956	48838	0
Незавершене виробництво	1102	144367	177589	0
Готова продукція	1103	39056	9017	0
Товари	1104	869	38	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	379496	531825	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	15572	38290	0
з бюджетом	1135	472511	455428	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	453112	405132	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	8261	10158	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	96394	103313	0
Готівка	1166	3	0	0
Рахунки в банках	1167	96391	103313	0
Витрати майбутніх періодів	1170	34633	4199	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0

Продовження додатку А

інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	767	162	0
Усього за розділом II	1195	1242882	1378857	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	3622264	3718436	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	22103	22103	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	480314	439889	0
Додатковий капітал	1410	243	243	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2203110	-4836266	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(2)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	1700450	4374053	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	92952	88509	0
Пенсійні зобов'язання	1505	20871	26059	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	30650	33037	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	20004	21543	0
Цільове фінансування	1525	0	306	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0

Продовження додатку А

Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	144473	147299	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	3429649	5609341	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	540831	866284	0
за товари, роботи, послуги	1615	343233	383589	0
за розрахунками з бюджетом	1620	1572	1974	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	2007	819	0
за розрахунками з оплати праці	1630	4873	6302	0
за одержаними авансами	1635	286652	492901	0
за розрахунками з учасниками	1640	259476	259423	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	120	85	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	309828	324472	0
Усього за розділом III	1695	5178241	7945190	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	3622264	3718436	0

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

д/н
Клейнер Ігор Саулович
Ніколаєнко Людмила Іванівна

Продовження додатку А

Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Запоріжтрансформатор" (найменування)	Дата(рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ
			2017 01 01
			00213428

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 12 місяців 2016 р.**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1095288	1365102
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(833603)	(930539)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	261685	434563
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	5368	8593
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(89796)	(69551)
Витрати на збут	2150	(85031)	(104033)
Інші операційні витрати	2180	(80049)	(106273)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і	2182	(0)	(0)

Продовження додатку А

сільськогосподарської продукції			
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	12177	163299
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2750	6595
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(2684802)	(2449779)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(2058)	(9180)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	0	0
збиток	2295	(2671933)	(2289065)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	3347	6817
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	0	0
збиток	2355	(2668586)	(2282248)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	261027
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	6091	5697
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	6091	266724
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	1096	47868
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	4995	218856
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2673581	2063392

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	647160	584901
Витрати на оплату праці	2505	170615	174751
Відрахування на соціальні заходи	2510	48548	62172
Амортизація	2515	64943	60254

Продовження додатку А

Інші операційні витрати	2520	592133	503453
Разом	2550	1523399	1385531

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	2210250000	2210250000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2210250000	2210250000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-1.2074	-1.0326
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-1.2074	-1.0326
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

д/н
Клейнер Ігор Саулович
Ніколаєнко Людмила Іванівна

Продовження додатку А

			КОДИ
		Дата(рік, місяць, число)	2018 01 01
Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Запоріжтрансформатор"	за ЄДРПОУ	00213428
Територія		за КОАТУУ	2310136900
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності		за КВЕД	27.11
Середня кількість працівників	2641		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	69600, м. Запоріжжя, Дніпровське шосе, 3		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами бухгалтерського обліку)			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			V

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2017 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	4661	4400	0
первісна вартість	1001	14613	14983	0
накопичена амортизація	1002	-9952	-10583	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	681	668	0
Основні засоби:	1010	955141	894180	0
первісна вартість	1011	1027428	1030201	0
знос	1012	-72287	-136021	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі	1030	414741	707598	0

Продовження додатку А

інших підприємств				
інші фінансові інвестиції	1035	900322	607470	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	54043	21891	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	2329589	2236207	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	235482	727158	0
Виробничі запаси	1101	48838	241539	0
Незавершене виробництво	1102	177589	402107	0
Готова продукція	1103	9017	38187	0
Товари	1104	38	45325	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	531825	295430	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	38290	38372	0
з бюджетом	1135	455428	143432	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	405132	140769	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	10464	105595	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	103313	514433	0
Готівка	1166	0	2	0
Рахунки в банках	1167	103313	514431	0
Витрати майбутніх періодів	1170	4199	9864	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	162	6764	0
Усього за розділом II	1195	1379163	1841048	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття				
Баланс	1300	3708752	4077255	0

Продовження додатку А

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	22103	22103	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	439889	405374	0
Додатковий капітал	1410	243	244	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-4846256	-5742787	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(22)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	-4384043	-5315066	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	88509	74613	0
Пенсійні зобов'язання	1505	26059	27680	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	33037	42711	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	21543	18854	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти:	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	147605	145004	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	5609341	7989001	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:	1610	866284	0	0

Продовження додатку А

за довгостроковими зобов'язаннями				
за товари, роботи, послуги	1615	383589	341851	0
за розрахунками з бюджетом	1620	1974	3387	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	819	1847	0
за розрахунками з оплати праці	1630	6302	7497	0
за одержаними авансами	1635	492901	334267	0
за розрахунками з учасниками	1640	259423	259354	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	85	294	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	324472	309819	0
Усього за розділом III	1695	7945190	9247317	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	3708752	4077255	0

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

д/в
Клейнер Ігор Саулович
Ніколаенко Людмила Іванівна

Продовження додатку А

Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Запоріжтрансформатор"	Дата(рік, місяць, число)	КОДИ
			2018 01 01
			за ЄДРПОУ 00213428
(найменування)			

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 12 місяців 2017 р.**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2352247	1095288
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1193745)	(833603)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	1158502	261685
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	7742	5368
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(127294)	(89796)
Витрати на збут	2150	(104764)	(85031)
Інші операційні витрати	2180	(98659)	(80049)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	835527	12177

Продовження додатку А

збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2792	2750
Інші доходи	2240	6	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(1782213)	(2684802)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(1296)	(2058)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	0
збиток	2295	(945184)	(2671933)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	13939	3347
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	0
збиток	2355	(931245)	(2668586)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	243	-6091
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	243	-6091
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-44	1096
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	199	-4995
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-931046	-2673581

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	1248101	647160
Витрати на оплату праці	2505	192251	170615
Відрахування на соціальні заходи	2510	38970	48548
Амортизація	2515	64787	64943
Інші операційні витрати	2520	385421	592133
Разом	2550	1929530	1523399

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	2210250000	2210250000
---------------------------------------	------	------------	------------

Продовження додатку А

Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2210250000	2210250000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-0.421	-1.2074
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-0.421	-1.2074
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0.00	0.00

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

д/в
Клейнер Ігор Саулович
Ніколаєнко Людмила Іванівна

Продовження додатку А

			КОДИ
		Дата(рік, місяць, число)	2019 01 01
Підприємство	Приватне акціонерне товариство "Запоріжтрансформатор"	за ЄДРПОУ	00213428
Територія		за КОАТУУ	2310136900
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності		за КВЕД	27.11
Середня кількість працівників	2498		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	69600, м. Запоріжжя, Дніпровське шосе, 3		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами бухгалтерського обліку)			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			V

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2018 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	4400	5047	0
первісна вартість	1001	14983	16274	0
накопичена амортизація	1002	-10583	-11227	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	668	674	0
Основні засоби:	1010	1312221	1244144	0
первісна вартість	1011	1323910	1334464	0
знос	1012	-11689	-90320	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:				

Продовження додатку А

які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	736722	736722	0
інші фінансові інвестиції	1035	441926	441926	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	21891	44	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом І	1095	2517828	2428557	0
ІІ. Оборотні активи				
Запаси	1100	727158	923377	0
Виробничі запаси	1101	241539	340349	0
Незавершене виробництво	1102	402107	297856	0
Готова продукція	1103	38187	239774	0
Товари	1104	45325	45398	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	320511	234618	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	38372	49562	0
з бюджетом	1135	143432	144752	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	140769	140769	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	105594	114000	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	514433	722658	0
Готівка	1166	2	1	0
Рахунки в банках	1167	514431	722657	0
Витрати майбутніх періодів	1170	9864	19750	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	6764	2058	0
Усього за розділом ІІ	1195	1866128	2210775	0
ІІІ. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0

Продовження додатку А

Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	366932	285902	0
за розрахунками з бюджетом	1620	3387	3542	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	1847	1834	0
за розрахунками з оплати праці	1630	7497	7788	0
за одержаними авансами	1635	334267	345769	0
за розрахунками з учасниками	1640	259354	259332	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	294	8982	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	309819	309914	0
Усього за розділом III	1695	9272398	6386038	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	4383956	4639332	0

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

д/в
Клейнер Ігор Саулович
Ніколаєнко Людмила Іванівна

Продовження додатку А

Підприємство	Приватне акціонерне товариство "Запоріжтрансформатор" (найменування)	Дата(рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ
			2019 01 01
			00213428

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 12 місяців 2018 р.**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2311462	2352247
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1403689)	(1193745)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	907773	1158502
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	10592	7742
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(162109)	(127294)
Витрати на збут	2150	(174812)	(104764)
Інші операційні витрати	2180	(58348)	(98659)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			

Продовження додатку А

прибуток	2190	523096	835527
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	26060	2792
Інші доходи	2240	0	6
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(1028613)	(1782213)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(333)	(1296)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	0	0
збиток	2295	(479790)	(945184)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	10063	13939
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	0	0
збиток	2355	(469727)	(931245)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	-33188	243
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-33188	243
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	5974	-44
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-27214	199
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-496941	-931046

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	1303673	1248101
Витрати на оплату праці	2505	225232	192251
Відрахування на соціальні заходи	2510	48589	38970
Амортизація	2515	79799	64787
Інші операційні витрати	2520	381111	385421
Разом	2550	2038404	1929530

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Продовження додатку А

Середньорічна кількість простих акцій	2600	2210250000	2210250000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2210250000	2210250000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-0.2125	-0.4213
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-0.2125	-0.4213
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0.00	0.00

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

д/в
Клейнер Ігор Саулович
Ніколаєнко Людмила Іванівна

ДОДАТОК Б

ЛИСТ ОПИТУВАННЯ ЕКСПЕРТА №

" ___ " _____ 2019 р.

м.Запоріжжя

ШАНОВНИЙ КОЛЛЕГО!

Метою нашого дослідження є розробка заходів щодо підвищення фінансової конкурентоспроможності ПрАТ «Запоріжтрансформатор». Нам потрібна Ваша допомога задля визначення вагомості окремих складових фінансової конкурентоспроможності підприємства. Будь ласка, визначте вагомість окремих складових фінансової конкурентоспроможності у таблиці нижче. Нам дуже важлива Ваша думка.

Показник	Вагомість показника
1. Показники ефективності фінансово-господарської діяльності	
1.1. Рентабельність активів	
1.2. Рентабельність власного капіталу	
1.3. Рентабельність продукції	
1.4. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	
1.5. Коефіцієнт загальної ліквідності	
1.6. Коефіцієнт фінансової незалежності	
Контрольна сума	1
2. Показники ефективності взаємодії із партнерами	
2.1. Частка дебіторської заборгованості в оборотних активах	
2.2. Частка кредиторської заборгованості у поточних зобов'язаннях	
2.3. Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	
Контрольна сума	1
3. Показники фінансової спроможності забезпечення виробничої діяльності	
3.1. Коефіцієнт зносу основних засобів	
3.2. Частка оборотних активів у майні підприємства	
3.3. Частка запасів в оборотних активах	
3.4. Матеріаломісткість	
3.5. Фондовіддача	
Контрольна сума	1
4. Показники ефективності управління	
4.1. Плинність кадрів	
4.2. Продуктивність праці	
4.3. Коефіцієнт підвищення кваліфікації	
Контрольна сума	1

ДЯКУЄМО ЗА ДОПОМОГУ!